

Молода Україна

журнал українського демократичного молоді

РІК ВИДАННЯ XLVIII

КВІТЕНЬ – ЧЕРВЕНЬ — 1999 — APRIL – JUNE

Ч. 445

Павло Іванович Муравський.

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Ihor J. Lysyk,
885 Beaufort Ct.
Oshawa, Ont. L1G 7J7

T. Boyko,
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C. Y2A 6X3

В США:

Головний представник

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed In.
Hopewell, N.J. 08525

Pawlo Prokopenko,
75 Kennedy Circle
Rochester, N.Y. 14609

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S.W.
Cleveland, Ohio 44144

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК В. ЛІЩИНА

Редактуй колегія:

редактори — Л. Ліщина,
В. Родак, О. Харченко;
члени — Ю. Криволап, А. Лисий,
О. Пошиваник.

Адміністратор Зіна Корець

Тел. (416) 763-3422

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Quarterly Magazine
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Canadian Youth
Association -- ODUM

In USA -- Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: V. Lishchyna

Box 40, Postal Station "M"
Toronto, Ontario M6S 4T2

Це число підготувала Валентина Родак.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні 25.00 доларів

Ціна одного примірника: 6.00 дол.

В Австралії 17.00 дол. (австрал.)

Ціна одного примірника: 5.00 дол.

В Англії і Німеччині 18.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 5.00 дол.

В усіх інших країнах Європи 17.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 5.00 дол.

В усіх країнах Південної Америки 15.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 3.00 дол. (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові марки або інтернаціональні купони (International coupons) на суму 65 канадських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову, рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати на адресу:

MOLODA UKRAINA

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — В. Баранов, С. Кузьменко. А. Погрібний — Криниця рідної землі; М. Вірний — Не забуваймо його заповіту; З. Тарахан-Береза — Хата-музей поета; Д. Лагода — Господь і квіти; М. Гавриш — Великий митрополит; І. Шаповал — Високі світи "Молodoї України"; В. Родак — І знову я в Україні!; Ю. Булат — Незабутній ювілей; Виступ Генерального консула України в Торонто М. Кириченка; В. Родак — Питання єдності Української Православної Церкви в Україні. Сторінка Юного ОДУМ-у. В. Петруша — Допомогова організація — "Приятелі дітей". Конкурс "Молodoї України". Світовий Рух Гуртків Плекання Української Мови. Листи до редакції. Некрологи.

НА ОБКЛАДИНЦІ: Павло Іванович Муравський. Фото Василя Артюшенка. Київ, Україна.

Анатолій ПОГРІБНИЙ

КРИНИЦЯ РІДНОЇ ЗЕМЛІ

Чому багато українців не хотять гордитися своєю національністю, своїм патріотизмом?

Чергова річниця "великого жовтня" минулого року виявилася особливо істеричною. Скільки злостивости супроти нашої державності було вилито, скільки закликів про повернення у світле минало було проголошено! Існуюча влада спокійно проковтнула антиукраїнський шабаш і в антиукраїнській (за депутатською більшістю) Верховній Раді, "водружение" (вдамся до їхнього слова) червоного, есесерівського пррапора у сесійній залі, мітинги та демонстрації, на які, спекулюючи на нинішній економічній ситуації, динозаври сталінського й брежнєвського часу та їхні ідейні спадкоємці вивели частину нашого люду. "Это есть наш последний и решительный бой" та "Союз нерушимый республик свободных" звучали, ніби з того світу, з-за якогось могильного склепіння.

Так ось відзначався день більшовицького перевороту, який стався колись у Петербурзі, але який ні там, ні загалом у Росії ось уже три роки не є державним святом, а є днем національного примирення. Наші ж комуністичні археологи цю чужу подію й досі пошановують, як офіційне державне свято, водночас, демонструючи глум, цинічність, третьосортну меншовартісність, рабську, холопську запопадливість перед російським шовіністом, великороджавником, який знову силкується відновити "Белую Імперию — от Океана до Океана", як то формулюють російські творці неоімперії.

Ну, ясна ж річ, російському великороджавникові "великий Союз" життя необхідний, якщо зважити, що й цього року забезпеченість Росії власним продовольством перебуває на рівні якихось 30 відсотків. Але чи потрібно оновлювати старе "братьське ярмо"? Дуже багато сьогодні людей бідує в нашій Україні. Але ще більше бідують росіянини, надто в глибинці. То що, будемо спокійно витворювати жебрака-монстра і сподіватися, що в одній "союзній" торбі швидше з'явиться пожива? Та ні, з'явиться, і неодмінно, інше: ще лютише, ще запекліше і національне, й економічне, і фінансове, й інше гноблення, умертвлення України, а потім — повне її розчинення в загальноросійському морі, зникнення як окремої етнічної одиниці.

Як же нам урятуватися? Як зберегти незалежну Україну? Всі, гадаю, знають відповідь. Перше — треба, щоб влада була українською — від Президента до керівників районної та сільської адміністрації. Друге — всі без винятку владні структури мають енергійно діяти в напрямі економічного й духовного відродження, зміцнення України, наведення в ній давно вже очікуваного елементарного порядку, щоб демократія не переходила, як це відбувається в нас на очах, у свою протилежність — анархію.

Дехто з українців за походженням (це здебільшого обрусілі громадяни) вважає, що в усіх нинішніх бідуваннях винна Україна, винна віками вистраждана її незалежність. Я скажу на це так: треба дуже й дуже чітко розрізняти те, що, з одного боку, є Україна, а з другого — є ті, що ніяк не наведуть у ній ладу. Нам треба тисячі разів наголошувати, що зовсім не Україна винна у наших бідуваннях. Вони спричинені як внутрішніми, так і зовнішніми силами. А це й нездарні урядовці різних рівнів, велика частка яких належить до комуністичних номенклятурно-кримінальних кланів; це й ворожа до України та пристосовницька частина депутатства, яку ми самі ж необачно обираємо. Винна і наша загальногромадська лінъ, наша національна інертність.

Ось чому України в Україні ще замало. Замало її в наших діях, думках і почуваннях, замало в мірі нашої відданості їй, замало в нашему розумінні й відчутті Української Національної Ідеї. Ганьбою, вважаю, є те, що хтось інший, чужоземний — чи то американець, чи француз, чи німець — час від часу (приклади відомі кожному) пробуджує в нас Україну. Зовсім, як у Шевченка: "німець нашу історію та нам же й розкаже". Отже, у нас обмаль знань про себе, про коріння свого роду, про саму Україну.

Досить нам уже в незалежній державі жити в бруді й смороді, що приніс із собою в 1917-му кривавий більшовицький переворот. Є чиста, благородна, свята Українська Національна Ідея, вільна від зневаги до будь-якого народу, але сповнена самошаноби, самоповаги. І чим більше громадян України пройметься нею, тим більше буде її світла, і тим видніша буде в тому світлі всіляка нечисть, що так споганила Україну.

Небезпека наступу антиукраїнських сил існує. Вони хочуть знову наводити в Україні комуністично-імперський "порядок". На жаль, нинішня влада своїм невмілим керівництвом сіє в душах простих людей зневіру. Українці й усі патріоти повинні усвідомити: незважаючи на наявність у нашій державі десятків партій і рухів, на відмінність їхніх політичних, економічних і соціальних орієнтацій, сьогодні в Україні триває протистояння лише двох основних сил — українства й антиукраїнства. Усі інші види і типи протистоянь — менш істотні. Коли, скажімо, депутат Мойсеєнко так піднесено й з надривом лементував у парламенті про "свершение великой октябрьской социалистической революции" і про те що "бандеровщина не пройдет", то ясно було: слово "бандеровщина" для нього є "незалежна Україна", тобто всі ми, українці. Отже, гасло "Україна не пройдьот" означає, що ми, українці, які

живут на своїй власній землі, не пройдемо, а про-
йдуть російські імпершовіністи.

"Не пройдьоть Україна" означає: "не пройдьоть"
її державна воля, її самостійна міжнародня і вну-
трішня політика, її власна гідність, її національна
честь, її культура, її мова.

Зовсім не випадково українофоби ні в парля-
менті, ні на багатьох державних посадах україн-
ською мовою — державною — не послуговуються.
Оце і є саме той лакмусовий папірець, який вияв-
ляє глибинну зневагу цих діячів до України, до
українського народу, до кожного з нас, браття—
українці. А нас, дякувати Богові, в Україні цілих три
чверті — ми приблизно в такому самому співвідно-
шенні до неукраїнців в Україні, як французи до
громадян інших національностей у Франції. Тепер
уважимо депутата-француза, який звертався б із най-
вищої державної трибуни до переважної частини
своїх співвітчизників якоюсь іншою мовою, найбільш
поширеною, скажімо англійською? Ні, це немож-
ливе, бо означало б, крім усього іншого, цілковиту
зневагу до корінного населення — господаря
французыкої землі.

Багатьом відомо, що за більшовицьких часів (у
20-х роках) комуністи, щоб увійти в довіру до
українського народу, впродовж кількох років
фронтально взялися за освоєння його мови, здійс-
нювали так звану українізацію. Нині комуністи інші.
Вже й самою своею офіційною мовою, як сказав би
їхній вождь, "страшно далеки они от народа" — від
українського народу. І цим особливо відрізняються
від комуністів будь-якої іншої країни (тільки не від
білоруських пахолків Москви). Але комуніст-поляк
— він і своєю мовою поляк, і найдорожчими для
нього є його рідна мова і Польща. Такими самими
є й інші комуністи — фінн, француз, які ще в наймі-
зернішій, раритетній кількості позоставалися. Наш
же, сущий в Україні, комуніст — це гомункулус не
просто рідкісний, а навіть унікальний. Зважмо:
державна незалежність для будь-якого народу є
свята. Для нашого ж комуніста-манкурта держав-
на незалежність України — чи не найгірше зло. І
він усе робить, щоб оту крихку ще волю знищити,
щоб на аркані потягти Україну в полон хижому су-
сідові, а люд український поішомовити. Це щось
протиприродне.

Великої шкоди використанню української мови
завдає наш парламент. Адже українське націо-
нальне радіо щодня транслює звідти зневагу анти-
українців до державної мови. Це впливає на слаб-
кодухих українців, які теж намагаються копіювати
депутатів.

Мовне питання — це не просто мовне: хто якою
мовою розмовляє, хто якою мовою думає. Для
України це питання найвищою мірою політичне.
"Чия влада, того й мова" — каже латинське при-
слів'я. На переважній частині території України нині
згущуються хмари зросійщення, зокрема в інфор-

Віктор БАРАНОВ

ДО УКРАЇНЦІВ

Я запитую в себе, пытаю у вас, у людей,
Я пытаю в книжок, розсираюсь на кожній
сторінці —
де той рік, де той місяць, той проклятий
тиждень і день,
Коли ми перестали гордитися, що ми — Українці!!!
І що є в нас душа, повна власних чеснот і щедрот,
І що є у нас дума, яка ще од Байди нам в'ється,
І що ми в Україні — таки Український народ,
А не просто населення, як це у звітах дається.
І що хміль наш — у пісні, а не в барилах вина,
І що щедрість — в серцях, а не у крамничних
вітринах,
І що є у нас мова, і що українська вона,
Без якої наш край — територія, а не Вкраїна.
Я до себе кажу і до кожного з вас: — Говори!!!
Говорімо усі, хоч ми добре навчились мовчати.
Запитаймо у себе: відколи, з якої пори
Почали українці себе у собі забувати?
Запитаймо й про те, як ми дружньо дійшли до
буття,
Що свідомості нашій збегнути не змога,
Чом солодшим од меду нам видався чад забуття
Рідних слів і пісень, і джерел, і стежок од порога.
Українці мої! То вкраїнці ми з вами чи як?
Чи в "моголах" і вмерти судилося нам ще від
Тараса?
Чи в могили й забрати судилося нам наш
переляк,
Що згнітив нашу гідність до рівня вторинної
раси?
Українці мої! Як гірчать мені власні слова...
Добре знаю, що й вам вони теж не солодкі
гостинці.
Але мушу казати, бо серце, мов свічка, сплива
Коли бачу, як люто себе зневажають вкраїнці.
І тоді в мене ніє крамоли осколок тупий,
Мене думка одна обсідає і душить на славу:
Ради кого Шевченкові йти було в орські степи,
Ради кого ховати свій біль за солдатську
халяву?
То хіба ж не впаде, не закотиться наша зоря
І хіба не зотліє на тлін українство між нами,
Коли навіть на згарищі долі й зорі Кобзаря,
Ми і досі спокійно себе почуваєм хохлами!
Українці мої! Дай вам, Боже, і щастя, і сил.
Можна жити й хохлам. І не згіркне від того
хлібина,
Тільки хто ж колись небо прихилить до ваших
могил,
Як не зраджена вами, зневажена вами Вкраїна...

"Січеславський край",
ч. 6-7 (1998 р.)

(Закінчення на стор. 22-ї.)

Микола ВІРНИЙ

НЕ ЗАБУВАЙМО ЙОГО ЗАПОВІТУ

(Це доповідь, з якою Микола Француженко-Вірний виступив у Вашингтоні, 22 березня 1998 р., на науковій конференції УВАН-НТШ, присвяченій Тарасові Шевченкові.)

Не забуваймо Шевченкового Заповіту: "молю вас, благаю".

Він — пробудник нашої нації.

Він — геній і пророк.

Ми ніколи не шкодували і не будемо шкодувати слів для прославлення його величини та безсмертя.

Його мова, слово просте і велике, будуть вічними, як вічним буде, з благословенням дозволу самого Господа, життя народу України.

Він з нами, дочекався, як здавалось, відродження країни. Чому здавалось? Хіба нема того, про що він мріяв? Хіба його вбогі земляки не мають волі? Хіба їх обійшов, не пробудивши, праведний закон? Хіба ще не діждалися ми СВОГО, НОВОГО ВАШІНГТОНА з новим і праведним ЗАКОНОМ?

Ні, батьку Тарасе, ще нема того, що ти бажав своїм землякам і заповів їм. Коли воно буде, не знаємо.

Твоя Україна ще не пробудилася. Вона, як писуть звідусіль, ще більше "бур'яном укрилась, цвіллю зацвіла. В болоті серце утопила. Усюди в дуплах гаддя розвела." І вина у цьому не тільки тих, що всіх нас у кайдани закували, в невільників обернули. То москалі. Від них нам годі сподіватись навіть Господньої правди. Більше винуваті від москалів, наш Праведнику, свої, окупантам догідливі земляки прокляті, перевертні, зрадники погані. Їх стільки вже наплодилось, що й чесних не видно. Повсюду, на всіх щаблях, чужим догоджають, зайдам помагають панувати на твоїй землі. Як раніше, так і далі, кров із люду точать та сорочки полатані з матерів здирають.

Боже, Боже, скільки разів Тарас кликав, благав, закликав, щоб ми себе і свої душі оновили?

А ми того не чули, не чуєм. Вдаємо тільки, що все чуєм...

А зло, що вкралося і отруїло розум, серце і душі наші, непогамовано росте, розростається з давніх давен, століттями, віками. Це теє зло, що знищило державу княжу, що в темінь непросвітню заштовхало козацьку волю, та і цього століття нам незалежність відібрало, наче так і треба. Так і треба, окаянним! А ми ж діти Божі... Ми рідного цураємося. Заповіді забуваєм і самого Бога. А кажемо, що в Бога віримо і "Заповіт" співаємо, дарма, що не знаєм, що там в ньому і до чого...

Тарас Шевченко був свободолюбцем усе своє життя. Останній рік на цій землі чекав, та й не дочекався, щоб підписали МАНІФЕСТ про звільнення селян з кріпакства.

Шевченко розумів, що свобода особиста і на-

ціональна є основою основ усього життя, усієї світобудови.

Людство не може жити у згоді з божественими законами світобудови, не взявши СВОБОДУ за основу основ, за фундамент суспільства.

*Світе ясний! Світе тихий!
Світе вольний, несповитий!
За що ж тебе, світе—брате,
В своїй добрій, теплій хаті
Оковано, омурано
(Премудрого одурено),
Багряницями закрито
І розп'ятієм добито?*

У геніальному образі світу "вольного, несповитого" вміщається і космос, і душа людини — індивідуума, і природа, і суспільство, і фізична матерія, і духовий світ людини. Це — універсальний образ і поняття "вільного світу". А коли йдеться про образ "багряниць" і "розпяття", що їх уживає державна тиранія для освячення рабства — це образ усіх лицемірних ідеологій і масок, фальшивих великих слів, що ними кожна тиранія прикриває і освячує своє насильство над вольним несповитим світом.

Новітня фізика потвердила геніально-просту уяву про "вольний, несповитий світ" колишнього кріпака. Світ таки збудований на принципі і законі великої свободи — великого поля гри основних складників життєтворчого процесу. Світ не залізна клітка і не мертвa машина, а грандіозний концепт гри сил, що в своєму незбагненному множестві і різноманітності порядкуються і керуються божественним ритмом взаємодії.

Ляйтмотивом усієї Шевченкової творчості є протиставлення рабського суспільства вільному Божому світові.

Невільництво, рабство, утиск свободи людини і нації, в очах Шевченка, були найбільшими гріхами супроти природи, життя і самого Бога. Неволя грабує у людини всі її життєві скарби, зокрема, неволя краде у людини її другий після свободи скарб — любов і дружбу:

*В неволі, в самоті немає,
Нема з ким серця поєднати.*

Поняття свободи у Шевченка наскрізь творче. Без свободи, властиво, нема творчості, а без творчості і праці свобода гніє на корені. Свобода зобов'язує людину шанувати себе, але й водночас шанувати іншу людину та її свободу. Та й не тільки людину. Свобода, яку подарував Господь людям,

зобов'язує також кожний народ, кожну націю, шанувати не тільки свою свободу, а й свободу іншого народу, нації.

Свободу не можна здобувати насильством і тюрмою. Її не можна відсувати в даль, в майбутню ціль.

Свобода в Шевченка є засіб і мета — це саме життя, це — шевченківський універсальний "вольний, несповитий світ".

Шевченко вважав, що ліпше загинути в боротьбі за свободу, ніж примиритись із рабством. (Звідси українські націоналісти черпали свою мудрість!)

Потрапивши в Петропавловський каземат, Шевченко пише: "В неволі тяжко, хоч і волі, сказати по правді, не було." Утративши фізичну свободу, поет стверджував внутрішню незалежність і свободу своєї душі. У цій героїчній свободолюбній постії Шевченка зміцнювалась глибока віра і певність, що свобода є божественний закон Всесвіту і життя та що перемога рабства ніколи не може бути остаточною. Свобода, рано чи пізно, візьме своє право. Це переконання особливо сильно ззвучить в поемі Шевченка, присвяченій національно-визвольній боротьбі народів Кавказу.

*Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля.
І неситий не виоре
На дні моря поля.*

*Не скує душі живої
І слова живого.
Не понесе слави Бога,
Великого Бога.*

В усій поезії Шевченка свобода ототожнюється з правдою, з життям, з душою, з істиною.

Панько Куліш в спогадах про Шевченка пише, що вони разом з Шевченком розуміли і записали в програму їхнього Кирило-Методіївського Братства, що поняття свободи вони ототожнюють з істиною. Куліш писав тоді: "Нехай знають усі, що програмою нашого звільнення кріпаків служили слова Ізбавителя: "І уразуміте істину, і істина освободить вас."

Немає ніякого сумніву: **свобода була головним заповітом Шевченка Україні, та й не тільки її одній, всім народам світу.** Вслушаймося у слова "Заповіту" і відчуємо — там усе дихає свободою і говорить нею: широкий степ, лани широкополі, виднокруг Дніпрових височин, синє море — усе говорить про свободу, про скроплення волі, про розрив кайданів, про сім'ю вільну, нову, про свободу, як універсальний Божий закон життя.

Без Свободи не може бути повноцінного буття, ані творчості, ані людини, ані нації, ні, тим більше, її державного життя.

Не забуваймо Бога і Шевченкового Заповіту, бо горе нам буде.

**Вітаємо з 75-тиліттям
шановного
Миколу Француженка-Вірного.**

Бажаємо йому міцного здоров'я
та нових успіхів у видавничій справі.

Члени редакційної колегії
журнала "Молода Україна".

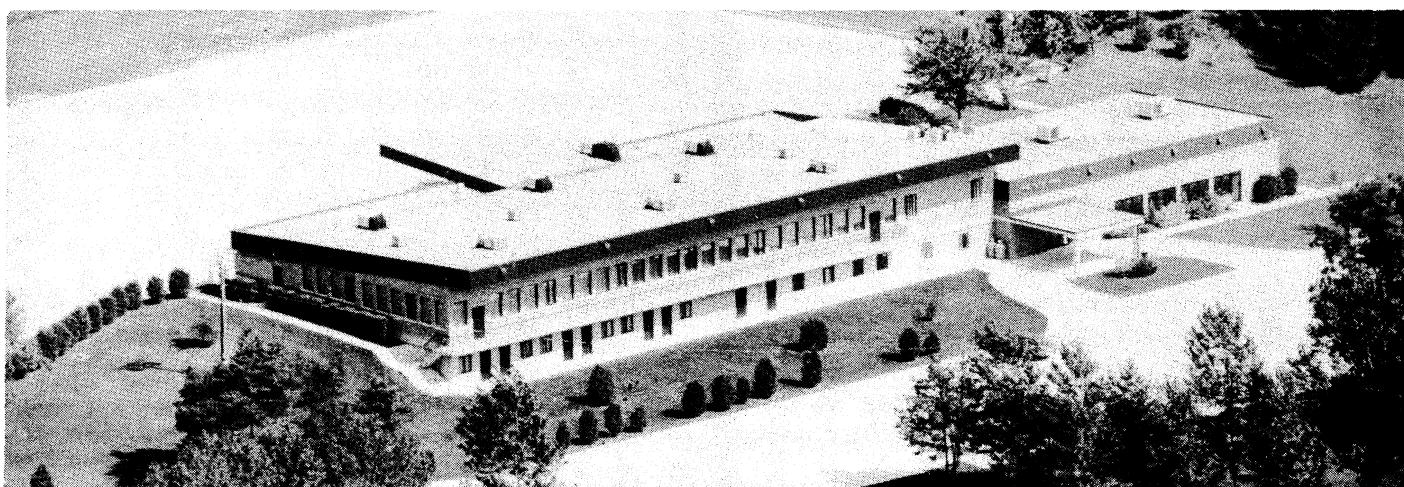

"UKRAINIAN VACATION RESORT INC. "УКРАЇНА" ВІДПОЧИНКОВА ОСЕЛЯ

Resort:

R. R. 1 (Gore Road), Dorchester, Ont., Canada N0L 1G0

Tel: (519) 659-2963

ХАТА-МУЗЕЙ ПОЕТА

Минулого року в Києві, у видавництві "Родовід" вийшов друком широко-ілюстрований, на 544 сторінки, науково-історичний літопис Тарасової Гори "Святиня", присвячений історії Шевченкової могили. Упорядник книги — Зінаїда Тарахан-Береза, відомий шевченкознавець. Її стаття "Останній шлях" була надрукована в журналі "Молода Україна" в ч. 438 (1997 р.).

Шановним читачам пропонуємо уривок із "Святині" — "Хата-музей поета" з розділу "Я ридаю, як згадаю діла незабуті дідів наших".

Серед численних осіб, яким авторка дякує за фінансову підтримку у виданні книги, знаходимо й прізвища знайомих канадців: Тетяну Симиренко, подружжя Тетяни і Ярослава Романишиних, Віру Ворскло та інших.

Надзвичайно скромним був перший народний музей біля Шевченкової могили. І на початку ХХ ст. у ньому було мало матеріалів, які б розкривали образ самого Тараса Шевченка, його життя та творчість. Український бібліограф Михайло Комаров ще у 1892 році радив зібрати на могилі поета всі видання "Кобзаря", картини художника, альбоми, автографи і літературу про нього. З'явилися пропозиції про розширення змісту музею і на сторінках Книг вражень. Зокрема, один із шанувальників українського співця соромив художників за те, що вони не дарують своїх робіт до Тарасової світлиці. Все це сприяло тому, що тут з часом з'явилася низка нових експонатів — посмертна маска поета, плякати, фотографічні знімки з малюнків Шевченка та інші, присвячені йому.

У 20-их роках, у час національного відродження, особливо посилився інтерес народу до свого минулого, своїх коренів, а також до постаті духовного батька України Тараса Шевченка. Цьому сприяв і благоустрій Шевченківського заповідника в Каневі, а також побудова тут нового готелю. З кожним роком збільшується потік екскурсантів на Тарасову гору: з 14 тисяч у 1927 році до 51 тисячі у 1930 році. Саме тут, біля Шевченкової могили, відвідувачі хочуть більше довідатися про життя та творчість геніального сина України. Їх уже не за-

довольняють скупі відомості про поета, які вони отримували на вершині Чернечої гори у Тарасовій світлиці, на фронтоні ганку якої з'явилася назва "МУЗЕЙ".

"Стара похила хата на могилі вросла в землю. Від ваги десятиліть пригнулася, згорбилася. Це

був єдиний притулок на могилі... Але нікого та хатка тепер не задоволяє. Сотні й тисячі людей йдуть до могили..."

Перед Шевченківським Комітетом постає питання створення нової експозиції меморіально-го музею у хаті біля Кобзаревої могили. Зайнятися безпосередньо вирішенням цього питання доручено було Філії Шевченківського Комітету у Києві, яка створила спеціальну комісію, у склад якої ввій-

шов передусім директор Філії Інституту Тараса Шевченка у Києві Олександер Дорошкевич та член Шевченківського Комітету художник і архітектор Василь Кричевський. Комісія вирішила створити меморіальний музей у трьох кімнатах хати після перенесення з неї бібліотеки з читальнюю та речей із Тарасової світлиці до новозбудованого готелю.

Розшуканий нами "Список експонатів для меморіального музею Шевченка на могилі" розкриває задум його творців. У першій кімнаті передбачалося подати епізоди з біографії Шевченка, у другій — історію поховання Шевченка та його могили, а також вшанування його пам'яті, а у третьій — творчість Шевченка (фото з його автографів та малірських творів, а також з ілюстрацій до його творів). Всього мали 377 експонатів. Як свідчать помітки у цьому списку, експонати до музею передавали такі відомі вчені, як мистецтвознавці Олекса Новицький та Степан Таранушенко, шевченкознавці Сергій Єфремов, Олександер Дорошкевич, Павло Филипович, а також Всеукраїнський музей імені Т. Г. Шевченка, Київський Центральний Історичний Архів. Василь Кричевський зробив для меморіального музею малюнок будинку, в якому жив Шевченко у Києві у 1846 році, а його брат, професор Федір Кричевський — олійну копію в одному тоні портрета М. Г. Рєпніна роботи Шевченка. Художнє оформлення музею було доручено Київському художньому інститутові, зокрема профе-

Хата-музей біля могили Т. Г. Шевченка.

Фото Оксани Родак.

Червень 1998 р.

сорові Василю Кричевському. Повну уяву про цей музей дає розшуканий нами "Плян хати на могилі Шевченка", виконаний Василем Кричевським і направлений ним у Харків "До Всеукраїнського Комітету Держзаповідника імені Т. Г. Шевченка". Архітект-художник сплянував меморіальний музей у трьох кімнатах "Шевченкової хати", лишивши четверту, як і раніше, у розпорядженні незмінного охоронця поетової могили Івана Ядовського. Щоб зробити безперервним рух екскурсантів із кімнати в кімнату, Василь Кричевський сплянував зробити двері з першої кімнати — Таразової світлиці — до другої, яка була з'єднана дверима з третьою. Збереглися в архіві і креслення вітрин для меморіального музею, виконані також Василем Кричевським.

Перед тим, як приступити до побудови нової експозиції, треба було зробити ремонт хати. Василь Кричевський мав намір обробити стіни хати чорним дубом, який було знайдено в Дніпрі біля могили, та паленою сосною.

Документальні дані свідчать, що в 1929 році на ремонт хати було призначено тисячу карбованців, з яких чотириста були виділені на "внутрішню обшивку кімнат диктом на рейках для вирівнювання стін та забезпечення кутків перед осіданням..."

Спільним зусиллям шевченкознавців, мистецтвознавців, архівістів, художників та директора заповідника Івана Калюжного у 1929–1930 роках експозицію було збудовано. Експонатами музею були переважно речі ілюстративного характеру — фотографії, копії, репродукції, малюнки, схеми, тексти. Відвели під музей і дві кімнати в новому готелі, в одній з яких влаштували Геологічний відділ та Куток колективізації, а в іншій були виставлені матеріали, що торкалися історії заповідника та історії сучасного шевченкознавства, а також меморіальні речі, перенесені із Таразової світлиці — Платонівську копію Шевченкового портрета Рєпіна, картину Безперчого "Бандурист", вінок 1912 року від МХАТ-у, плахти та рушники, тобто все те, що складало вміст Таразової світлиці. Про ікони тут не могло бути й мови у час шаленої боротьби з релігією... Таразову світлицю було огорлено. І ті, що робили це, певно, й самі не відали, що творили, адже жодна репродукція чи копія не могла замінити меморіальних речей, які створили наші попередники з такою любов'ю до поета. І хоч у хаті біля могили було організовано музей, який ніс у собі значно більшу шевченкознавчу інформацію, шанувальники Кобзаря висловлювали пропозиції і навіть вимагали "перенести на могилу всі оригінальні Шевченкові речі, малюнки, рукописи тощо" і навіть відновити Таразову світлицю.

Відчували недосконалість та убогість новоствореної експозиції і її творці. Саме їм судила доля задуматися над майбутнім національної Святині. Ще йшла побудова експозиції у маленькій хатинці, а вже на засіданнях Шевченківського Комі-

тету розглядалися питання необхідності побудови нового спеціального "фундаментального будинку Меморіального музею на Могилі" замість старої хатини, яка "не задовольняє екскурсантів своїм обсягом", а крім того в найближчому часі могла "зовсім розсунутись".

Філія Шевченківського Комітету в Києві насторіливо ставить питання "про негайну потребу будови відповідного мурованого будинку для музею... з приміщеннями, потрібними для культурного обслуговування екскурсантів", і цю відповідальну роботу хоче взяти на себе, тому й ставить питання про створення пляну та кошторису для цього будівництва. Приймаючи таке рішення, Філія Шевченківського Комітету, безсумнівно, орієнтувалася на свого незмінного члена — найталановитішого з українських архітектів професора Василя Кричевського, якому було під силу подібне завдання. Пропозицію Філії прийняв Всеукраїнський Комітет у Харкові і пропонує їй "взяти на себе доручення опрацювати побудову спеціального приміщення тут під музей", а Голові Конкурсової Комісії Сергію Пилипенкові разом з Художньо-технічною Комісією рекомендує взяти до уваги постанову Київської Філії включити в програму побудови пам'ятника на Шевченковій могилі й побудову будинку музею. Бюро Шевченківського Комітету на своєму засіданні 29 вересня 1930 року вирішує навіть "передбачити потрібні суми на будівництво Меморіального музею у 1931 р." та доручає Київській Філії "розробити проект цього музею". Шевченківський Комітет, якому нещодавно вдалося збудувати лише за рік готель Шевченківського заповідника, сподіався за рік збудувати і фундаментальний Меморіальний музей біля Шевченкової могили.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

WEST ARKA

BOOK & GIFT STORE

ОЛЬГА І АНДРІЙ ЧОРНІ

і син АНДРІЙ — власники

- Книжки, журнали, газети, пластинки, машини до писання.
- Різьба, бандури, вишивки, полотна і нитки до вишивання.
- Обруси і полотна з українськими взорами в гуртовій і подрібній продажі.
- Біжутерія, кераміка і криштали.
- Висилка пачок до всіх країн.

"АРКА ЗАХІД"

2282 Bloor St.W. Toronto, Ontario M6S 1N9

Tel. (416) 762-8751

Д. ЛАГОДА

ГОСПОДЬ І КВІТИ

Був соняшний ранок. У райській долині квіти чекали приходу Господа. Хоч тоді квітам ще дозволялося вільно рухатися по долині, цього ранку вони стояли непорушно у сподіванні ласки Божої.

Ось надходить Господь. Першу помітив проліску. Вона зустріла Його поглядом синіх оченят, в яких було стільки надії! Господь ласкаво доторкнувся квітки і промовив:

— Будеш ранньою весняною квіткою. Виростай першою, оповіщай прихід весни.

Почувши Господню мову, фіялочка подумала: "Щаслива проліска, вона приноситиме радісну звістку. А то ж так приємно дарувати радість усім навколо!" За такі хороші думки Господь нагородив фіялочку ніжними пахощами. Відтоді вона стала першою пахучою весняною квіткою.

Підійшов Господь до троянди. Квітка, побачивши Його близько біля себе, зарожевілася від щастя і стала тягтися вгору, щоб вдячно торкнутися Господньої руки. Від гарячого почуття захоплення і відданості її тugo завинені пелюстки розгорталися і щораз густіше наливалися чудовими барвами. І почула вона слова Господа:

— Розі'єшся пишним квітом. Будеш найгарнішою квіткою на землі.

Біла лілея зустріла Господа з побожно схиленою голівкою, ледве чутно шепочучи слова молитви-привітання. Так і зосталася вона назавжди побожною квіткою, символом чистоти. З того часу люди несуть лілеї у Божий храм і кладуть їх перед вівтарем Матері Божої.

Пішов Господь далі долиною, а до Нього швиденько: горицвіт, шавлія, м'ята, деревій, подорожник, звіробій, золототисячик, валеріяна, ромен і багато інших. Так гурточком і припали вони до ніг Милосердного. Господь поблагословив їх, промовивши:

— Помагайте людям у біді. Ростіть, всмоктуйте соки з землі, ловіть соняшне проміння. Збирайте ліки у своїх листочках, у корінцях, у насінні. Кожен з вас буде мати ліки від якоєсь хвороби.

У гуртку тих рослин й конвалія.

— Господи! — озвалася вона несміливо. — Я хочу робити добро людям, та чи знайдуть вони мене в лісових тінистих схованках? До того ж, я мала й непомітна.

І була їй відповідь:

— Не турбуйся, квіточко, люди будуть шукати тебе і знаходитимуть. Для того даю тобі дивні пахощі, а разом з цим, у своїх дрібних білих квітках-дзвіночках матимеш дорогі ліки для серця.

Поблизу стояв будяк. Він чув розмову і запишався: коли невеликі квітки мають таке важливе призначення, то йому, будякові, буде дане ще важливіше! Він гордо випростався, розштовхав своїм

жилавим листом рослинну малечу, — цього притиснув до землі, тому обірвав гілочки, — і приступив до Господа. Тож був покараний за зухвалиство та зневажливе ставлення до менших:

— Нікому не буде користі з тебе! Ніяка тварина не захоче живитися твоїм листям, бо на ньому виростуть тверді колючки — сказав Господь і пішов далі. Будяк здригнувся і в думці гірко покаявся. Тоді Милосердний повернувся і промовив:

— Будеш рятувати верблюдів від голодної смерті в пустелях.

Ішов Господь далі і далі. Кожній зустрічній квітці давав якесь доручення. Нарешті захотів присісти й відпочити. Озирнувся навколо, а вже соняшник підставив свій міцний стовбур, щоб Господеві було до чого прихилити спину, простяг широке листя, щоб зробити холодок. Велика квітка випнула свої жовті скрайні пелюстки, запрошуучи бджіл до себе. Хотілось їй звеселити Господа бджолиним гудінням-музигою. І нагородив Господь добру рослину за увагу й піклування:

— Станеш у великій пригоді людям. З твоїх квітків бджоли збиратимуть нектар і переробляти-муть його на мед, а в насінні будеш мати цінну поживу для людей. Для того вони тебе вирощуватимуть. Всі тебе любитимуть і шануватимуть.

Відпочив Господь і пішов далі. Поміж сірим камінням стояла бідна непомітна квітка.

— Де ти примостилися, моя дитино, чому не йдеш до веселого гурту на зелені трави? — спитав Господь.

— А це каміння, Боженьку, залишити самітнім? Без мене не буде тут життя.

Зворушила Господа така відповідь. Він вирішив дати цій квітці особливе завдання.

— Будь ломикаменем! Даю тобі надзвичайну силу проростати крізь твердий ґрунт, пробивати у своєму рості каміння. Розквітай синім і фioletним квітом. Не бійся тяжкої праці та невигоди. Давай іншим приклад витривалості й мужності!

Ще раз довелося Милосердному розгніватися. Гарне суцвіття бамбука виросло найвище від усіх квіток, але пнулося ще і ще вище. Бамбук з погордою дивився згори на інших. А чувши Господню розмову з якоюсь квіткою, він кожного разу спалахував від заздрощів і злісно шепотів: "Чому не мені бути найгарнішою квіткою на землі? Чому не мені дано найніжніші пахощі?" І, не втерпівши, поки Господь підійде до Нього, сам наблизився і спитав:

— Господи, чи одержу я краще призначення, ніж ця дрібнота? Чи матиму славу і належну мені шану від людей?

— Соромся! — промовив Господь. — Ти, квіточко, грішиш гордощами. За це караю тебе: кожного разу, коли з'явишся на рослині, не прославляти-муть

тебе люди, а жахатися будуть.

Так і сталося. І в наш час по деяких країнах вирощують бамбук. Ця багаторічна рослина протягом кількох років дає людині їжу — поживні молоді пагони. Але, коли бамбук раз зацвіте, він умирає. І тому люди жахаються, побачивши цвіт на ньому.

І знову одній квітці дав Господь незвичайне призначення. Помітив, як схвильовано ворушилися її листочки, як голівка то нахилялась, то підводилася вгору, ніби подавала знаки.

— Чого ти так непокоїшся, квіточко?

— Бедрикові загрожує небезпека, Боженьку! Тут літають пташки, можуть схопити цю корисну комаху. Нехай би ховалася під моє листячко.

— Така ти добросердна рятувальниця? Ну, коли вже маєш до цього нахил, рятуй людей! Звелю вітрам рознести твоє насіння по схилах вулканів. Люди, що там поселились, не всилі відчути наближення вулканового вибуху, а ти кожного разу перед вибухом розквітай червоним квітом і тим попереджай про небезпеку. Люди будуть тобі вдячні, бо матимуть час урятуватись. Називатися будеш королівська примуля.

Обійшов Господь усю широку долину, не минув ні однієї квітки. Здавалося, всіх наділив призначен-

ням. Аж ось, біля самої вихідної брами ступив на тверде зелене листя.

— Чого це ти, барвінку, так низенько розіслався по вологій лощині?

— Стелюсь, Боже, килимом Тобі під ноги, щоб перейшов по сухому.

— Ніжне серце маєш, рослино моя! За це всі й усюди тебе любитимуть, молоді дівчата будуть тебе вирощувати й плекати, пісні про тебе співатимуть. Не завмирай і на зиму, і під снігом залишайся свіжим! Весели всіх навколо зеленим листом! А як доведеться кому покинути рідний край і жити на чужині, заглядай йому в душу ясним синім очком, злагідною його тугу! — промовив Господь і вийшов з долини.

Так і до наших часів квіти виконують завдання, що того ранку поклав на них Господь Сотворитель.

Альманах "Новий обрій"
ч. 3 (1967 р.), Австралія.

УКРАЇНСЬКИЙ БРАТСЬКИЙ СОЮЗ БРАТСЬКА ЗАПОМОГОВО — ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ОРГАНІЗАЦІЯ в АМЕРИЦІ і КАНАДІ

що нараховує понад 20 тисяч членів і понад \$13,500.000.00
членського майна.

Український Братський Союз має добірні найновішого типу поліси Обезпечення на дожиття і на посмертне для старших і дітей членів. Помагає бідним, хворим і нездібним до праці членам. Помагає своєму українському народові морально і матеріально. Помагає матеріально освітньо-культурним, видавничим, церковним та спортивним справам. Помагає матеріально незаможним, здібним в науці, українським студентам у вищих школах. Видає свій демократичного напрямку часопис-тижневик "Народна Воля" українською і англійською мовами та англомовний журнал для молоді "Форум". Для вигоди своїх членів і всіх українців провадить літню вакаційну оселю "Верховина" з мальовничим розкішним парком, модерно устаткованими кімнатами, купанням у власному природному озері та купальному басейні, спортом і культурною розвагою в Кетскільських Горах в Глен Спей, Н.Й.

Головний осідок УБСоюзу:

440 WYOMING AVENUE, SCRANTON, PA., U.S.A.

Телефони: 342-0937 або 347-5649

Микола ГАВРИШ

ВЕЛИКИЙ МИТРОПОЛІТ

(Закінчення з попереднього числа.)

Після злиття Києво-Печерської школи з Київським братством, новоутворений колегіюм, пізніша Академія, зробився найбільшим і найважливішим центром освіти й науки у Східній Європі.

У цьому відношенні Київ став таким відомим, що тогоджні дослідники порівнювали його з Атенами чи навіть з Парижем. Приміром про це говорив такий знавець як Олександрійський патріарх Паїсій.

На утримання Академії Могила призначив два Лаврських маєтки: Вишеньки та Гнідин, а так само і своє власне господарство село Пізняківщину, яке купив за 4000 золотих. Він побудував у Братському монастирі спеціальну дерев'яну церкву свв. Бориса і Гліба, яку звали конгрегаційною, бо в ній збиралася на молитви конгрегація студентів.

Для кляс митрополит спорудив великий двоповерховий будинок; завів бібліотеку, а для бідних студентів — бурсу. Могила особливо турбувався за відповідний професорський склад. З цією метою він відслав багатьох викладачів до Європи для завершення освіти в закордонних академіях. Серед них були такі відомі постаті як Сильвестр Косів, Ісайя Трофимович, Тарас Земка та Іннокентій Гізель.

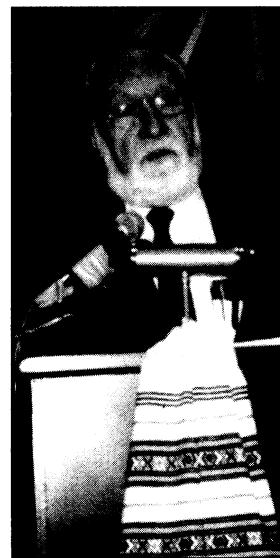
Україна, на відміну від Росії, ніколи не боялась західної культури. Українці навчалися в Падуанському університеті, Лондонському, Ляденському, Паризькому, Геттінгенському, Празькому та школах Риму, Гданська, Кенігсбергу.

Слід пам'ятати, що в ті часи українцям доводилося обороняти прабатьківську віру від нападів і унії, і римо-католицизму, і соцініяноства, і кальвінізму, що сунули на Україну.

(Кальвінізм не припускає зовнішнього богослужіння, не визнає святих, а також церковної ієархії. Соцініячество заперечує божественність Ісуса, св. Трійці та безсмертя людської душі.)

А в Києві шкільна справа йшла так успішно, що за кілька років Могила мав змогу відправити із своїх учнів і монахів "добре навчених учителів" влашському господареві й висловлював бажання зробити таку ж послугу московському государеві Михайлі Федоровичу. Приміром, митрополит запропонував цареві влаштувати в Москві досить звичайній в Україні тип монастиря, де місцеві монахи-українці, окрім піклування за спасіння своїх власних душ, займалися б просвітою світських людей.

Тут слід зауважити, що в ті часи ставлення наших діячів до Московії було зовсім інакшим. Москва тоді ще не була тим ворогом України, яким зробилася незабаром. Наш північний сусід був зайнятий війнами на Заході й на Півночі, експансія

Доповідач
Микола Гавриш.

його йшла, головним чином, на Схід (приміром, завоювання Казанського царства). Москва для нас була закордон, і вона ще не мала претенсій до України. А православна Україна, що боронилася від католицизму й одночасно від Ісламу, не мала спільників. Тому наші тодішні церковні діячі цілком іншими очима, ніж ми, дивилися на Москву, й не раз зверталися до неї, бо, принаймні в теорії, вона не мусила б загрожувати нашому православію. Більше того, освіченіші українці чимало зробили для справи російської Церкви й науки.

Але знову ж — це окрема тема.

Найкраще батьківське ставлення Петра Могили до учнів видно з передмови до його книги "Анфологіон" чи молитви й повчання душевні для душевної користі спудеїв та інших.

"Постарався з Божою поміччю при моїх слабких силах, моїм власним коштом обновити гімназію, себто школи в Києві, частково вже занепалі й спустошені. Я постачав вас, постачаю і до кінця життя мого не перестану постачати книгами, вчителями, утриманням бідних співтоваришів, студентів та рештою потреб. Але я бажаю, щоб в цих школах викладали не тільки "вищі науки", а ще більше й понад усе, щоб сялося і вкорінювалося в серцях ваших благочестя... Я сам зважився, ніби для відчинку від інших щоденних трудів і турбот, взяти на себе обов'язок, щоб у весняний квітучий час нашого квітучого дитячого та юнацького віку зібрати на лугах богонархічних і церковних наук та святих Писаній запашні квіти благочестивих роздумів і розчуленіх молитов. І вам, цілій співдружності,

себто конгрегації київських шкіл, на знак батьківської любові, принести все в дарунок, що зараз і роблю."

Взагалі діяльність Могили йшла одночасно у двох головних напрямках: удосконалення православної Церкви й освіта. Ці фактори взаємно підтримували один одного. Школи мусили випускати добрих священиків, а церковні діячі мусили б допомагати школі.

Враховуючи помітні успіхи римської Церкви на українських землях, Петро Могила узяв за зразок найбільшого тодішнього супротивника православ'я, себто єзуїтів, Він використав їх організаційну структуру, методи навчання та програму, щоб створити і для православних школи з високим рівнем навчання.

Бо в тодішній Україні відчувався брак вищого учбового закладу, взорованого на західних університетах. З самого початку, за думкою її засновника та ректорів, його школа мала давати вищу освіту з курсами філософії та теології.

Могила бачив, що неосвіченість серед священиків прирікає Церкву на занепад. Приклад польських священиків підтверджував, що й православні мусять бути високоосвічені люди. Тому він взагалі проганяв невдалих попів або посылав їх на два роки до школи, щоб ті підучилися.

Отже, головним бажанням митрополита було виробити ерудитних працівників Церкви. Адже священик у безпосередньому контакті з людьми доносив до них Христову науку і ставав у обороні православної Церкви. Тому треба було мати відповідних захисників. Наука сприяла виробленню розумних і свідомих проповідників православ'я.

Із перетвореної Могилою колегії вийшло ціле нове покоління священиків, а вони продовжували його справу.

Окрім інших наших письменників-полемістів, сам Могила вславив себе книжками "Православне визнання віри" 1640 р., "Ліtos чи Камінь" 1644 р., "Катехизис" 1645 р., "Великий Требник 1646 р." та багатьма іншими.

Історія саме "Православного визнання віри", книжки надзвичайно важливої для всього православ'я така: 1640 року в київській св. Софії відбувся Синод православної Церкви, головою якого був митрополит Петро Могила. Після 103 засідань Синод ухвалив складену митрополитом працю "Православне визнання віри", себто Катехизис, що дав Могилі почесне звання "вітця новітнього православного богослов'я". Року 1642 книжка була представлена на розгляд Синоду в Яссах, який схвалив її одностайно.

Перекладений на грецьку мову текст Могилиної праці розглянув у Царгороді Синод, до складу якого входили всі чотири вселенські патріархи та високі церковні єпископи. 14 березня 1643 року царгородський патріарх Парfenій I схвалив Могилин Катехизис і спеціальною грамотою повідомив про це київського митрополита.

Перше видання "Православного визнання віри" було зроблено в Голландії 1667 р. У Румунії Катехизис був виданий у 1691 році. А церковно-слов'янською мовою — аж 1696 року в Москві.

Пізніше таки збулася його мрія — колегію було переіменовано на Академію.

І заснована Петром Могилою Академія стала одним з найбільш ранніх і видатних учбових закладів у Східній Європі.

Першим ректором Академії був Ісаїя Козловський, "доктор богослов'я і премудрий богослов'я навчитель", за тодішнім виразом, він же й духівник Петра Могили.

Академія продовжувала збагачувати Україну освіченими людьми, що не раз удосконалювалися за кордоном. Так, у XVIII столітті 14 талановитих студентів з Академії після навчання в Оксфордському, Геттінгенському та Лайденському університетах здобули професорські звання.

Протягом XVII століття Академія продовжувала бути культурним і освітнім центром. У науку до Києва посилали своїх студентів усі православні слов'янські землі. Сюди їхали серби, болгари, румуни, а росіян посилив сам цар Петро I. У Києві здобував освіту Ломоносов, яким так гордилася Росія.

Приміром, в Академії учнів з-за кордону 1736 року було 127, 1737 — 122, а загальне число її студентів протягом XVIII століття перевищувало тисячу душ.

Як і кожний, хто перебуває в центрі уваги, Могила мав багато прихильників. Мав він і опонентів, переважно з кола вороже настроєних до православ'я релігійних діячів. Ті, звичайно, прагнули будь-якою ціною очорнити його. Звинувачування у тому, що він добивався високих церковних посад, щоб мати прибутки з церковних та монастирських маєтків навряд чи мають якісь підстави. Бо якби йому ходило, перш за все, за збагачення, то найлегший і найпевніший шлях до цього був би його перехід на бік католиків, що зробив не один високий достойник православної Церкви.

Свої родинні зв'язки з польськими магнатами Могила, наскільки це було можливим, використовував саме на користь православної Церкви.

Особисте збагачення не було його основною метою.

Навпаки, він витратив більшість своїх власних грошей на колегію і церкви! Він, мабуть, відчуваючи близький кінець, писав у своєму духовому заповіті: "Бачачи, що занепад святого благочестя в народі руському походить не від чогось іншого, як від повного браку освіти й навчання, я дав обітницю Богові моєму — все мое добро, що дісталось мені від батьків та все, що не залишалося б тут, від прибутків з доручених мені святих місць і маєтків на те призначених, давати частково на відбудову зруйнованих храмів Божих, від яких залишились сумні рештки, а частково на заснування школ у Києві..."

Колегію у заповіті він називає своєю єдиною

запорукою та, бажаючи залишити її "закоріненою на майбутні часи", як посмертний дарунок, залишає її 81,000 польських злотих, усю свою бібліотеку, четверту частину свого срібла, деякі цінні речі та — на вічну пам'ять про себе — свій срібний митрополичий хрест і сакос. Себто верхній архієрейський одяг під час служби в церкві.

Петро Могила помер 1 січня 1647 року (за новим стилем) на п'ятдесятом році життя.

Похований він в Успенському соборі Києво-Печерського монастиря, знищеного большевиками 1941 року. Між іншим, у цьому соборі знаходилися саркофаги ще й багатьох інших наших видатних діячів.

Діяльність великого митрополита завжди відповідно оцінювалася православними Церквами, але найвище визнання Петро Могила знайшов аж через 289 років після його смерті. 12 грудня 1996 року на спеціальному Соборі найвищих ієрархів у Києві він був канонізований як святий православної Церкви.

Урочиста церемонія канонізації відбувалася у Володимирському соборі за участю патріярха Філарета, болгарського патріярха Пимена та інших високих достойників.

День святого Петра Могили за Григоріянським календарем припадає на 1 січня.

Православна Церква в Україні, що належить до Московського патріярхату, на її останньому Синоді теж вирішила канонізувати Петра Могилу.

Минулого року й Українська Православна Церква в Канаді також канонізувала митрополита Могилу.

Так, шлях нашої церкви тяжкий і сумний, у ньому багато безнадійних моментів. Саме її існування не раз було під загрозою. Та Провидіння в критичний момент посидало нам провідників: Сагайдачного, Могилу, Липківського, патріярха Мстислава...

Вищесказане має картина обставин, в яких одна людина боролася за збереження православної Церкви від тих, хто намагався її поглинути. Як тоді, так і тепер Могилина точка зору залишається актуальною: провідниками церкви та священиками повинні бути високоосвічені, культурні, свідомі й патріотично настроєні люди.

На жаль, становище української православної Церкви залишалося складним аж до самих наших днів. Хіба можна сказати, що нині стан її задовільний? Хіба зараз перед нею не стоїть небезпека чужої домінації? Коротко: навіть сьогодні, можливо, як ніколи перед цим, нашій Церкві бракує Петра Могили!

Бо й світова історія не раз давала нам приклади того, як добрі чи негативні зусилля одного діяча можуть мати вирішальне значення для багатьох наступних поколінь.

Так, і тепер наша Церква переживає кризу. Але чи знайдеться нині така людина, такий енергійний і свідомий провідник, якого ми мали в мину-

Світлана КУЗЬМЕНКО

ЛЕГЕНДА ПРО НЕВМИРУЩИЙ ДУБ

Україні

Є легенд багато. Їх творили люди,
Щоб їм легше стало крізь життя іти.
Із легенд герої — символами людям:
Теміні і світла, зла і доброти.

I жила легенда про одну країну,
де сильніший слабших прирікав на зруб,
де неправда правді ніж точилася в спину,
Pis іспоконвіку невмирущий дуб.

Bік його рубали, корчували корінь...
Ta коли у край той загостить весна,
Пнялись із коріння паростки угору,
Оживала в дубі пам'ять—давнина.

Kріпли древа плечі, зір стремів до сонця,
Лист у його кроні з вітром гомонів
Про землі своєї вірних оборонців,
Із прадавніх, давніх і недавніх днів.

Як летів той гомін світом добрим людям —
У борні за правду їхній дух міцнів.
А усі вже знали — край той вічно буде,
Що родити може отаких дубів.

1998 р.

лому, провідник, що повів би нашу Церкву в правильному напрямку? Будемо надіятися, що знайдеться!

Цей короткий огляд діяльності Петра Могили показує нам, як багато для рідної Церкви може зробити одна людина. Особливо, якщо вона належить до вищої духовної ієрархії. Зрозуміло, що в той же час високе становище зобов'язує людину і кладе на неї відповідальність перед Церквою і народом. Бо без любові до народу, без патріотизму, найвищий церковний достойник не виконує покладених на нього обов'язків, не виконує святої функції, призначеної йому Богом.

Доповідь "Великий митрополит" була прочитана автором Миколою Гавришем в Торонто, 15-го листопада 1998 року на вечорі—відзначенні пам'яті митр. Петра Могили, влаштованого Братством св. Володимира.

Іван ШАПОВАЛ

ВИСОКІ СВІТИ "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"

Молода Україна

журнал українського демократичного молоді

РІК ВІДАННЯ ХІVII ЖОВТЕНЬ-ГРУДЕНЬ — 1998 — ОСТОВЕР-ДЕСЕМВЕР Ч. 443

"Молода Україна" — таку промовисту назву має цей часопис, що його видає Центральний Комітет Об'єднання Демократичної Української Молоді (виходить в Торонто, Канада). Журнал має представництва в Канаді та США, його передплачують у США, Канаді, Україні, Австралії, Англії, Німеччині, інших країнах Європи, а також у країнах Південної Америки. Отож бо ці кілька десятків друкованих сторінок, як рідна пильна сторожа українського слова, має цілком конкретного читача — українця "в Україні і не в Україні", насамперед, — молоду Україну світу.

Нам випало, образно кажучи, "перевірити пароль" цієї "сторожі" на прикладі 443 числа "Молodoї України". Перегортаючи сторінки часопису, враз потрапляєш в українську стихію, у цілюще море активної любові до навіки рідної праобразьківської землі, її історії і сьогодення, що незборимо генетично відгукується у глибинному корінні нащадків. Редактори видання — умілі і тямущі режисери журналу. Вони тактовним, невимушеним словом запрошуєть своїх читачів на жадану зустріч побачення з високочолими мудрими рідними родаками. Причому, робиться це так гостинно, щоб, завітавши на те духово високе свято спілкування з матір'ю-Україною, гости-читачі враз збагнули непересічність таких запросин, щоб пізнати свій величний рід у високім злеті духу одкровення із перших вуст, "чиї вони, яких батьків діти".

Уже короткий перелік матеріалів журнала дає переконливу тематичну ілюстрацію до сказаного вище. "Пророк" письменника Дмитра Луценка, яким відкривається часопис, — то своєрідна поетична пам'ятка про меморіальний будиночок-музей Т. Г. Шевченка у Києві. Тут же і молодий Павло Тичина із високим закликом:

*"Гей, вдарте в струни, кобзари,
Надхніть серця піснями !
Вкраїнські прапори вгорі —
Мов сонце над степами..."*

Далі — щира сторінка шані одному з колишніх редакторів "Молodoї України" (нині покійному) Павлові Степу. Ярослав Стех розповідає про три ювілеї. Докладно характеризуючи відомі літературні постаті нашого красного письменства Павла Тичини, Володимира Сосюри, Дмитра Фальківського, автор дає також широку картину "Роз-

стріляного відродження" з конкретикою закатованих видатних українців.

Про українського "Колюмба" гумору та сатири, брата Остапа Вишні, Василя Чечвянського (до 110-річчя від дня народження) — захоплююча розповідь Ігоря Коржа.

З великим інтересом прочитується добірка нових віршів 20-річної Оляни Рути (Чередниченко) із нової збірки "На гойдалці миті". Глибоке враження спровале уривок з повісті О. Горянки "Василь з Боковеньки", присвяченої голodomору в Україні у 1933 році.

А як багато бачила незабутнього на батьківській землі Валентина Родак, про що й розповіла у подорожніх нотатках "І знову я в Україні!".

Як незабутній пам'ятник Великому Борису — одному з найвидатніших співаків ХХ століття Борису Романовичу Гмирі читаються сторінки (автор Олександр Харченко) про вшанування славетного українця в Торонто (до 95-річчя від дня народження).

Так же вдумливо підібрано і цілий ряд інших матеріалів журнала — з прицілом дати молодому читачеві високе, працюче слово.

"Український форум" ч. 15.
Київ, 1999 р.

ЧИТАЙТЕ
"МОЛОДУ УКРАЇНУ"
і
ПОШИРЮЙТЕ
ЦЕЙ ЖУРНАЛ
МІЖ
СВОЇМИ РІДНИМИ
і
ЗНАЙОМИМИ !

Валентина РОДАК

I ЗНОВУ Я В УКРАЇНІ ! (Закінчення. Початок у числах 443 і 444.)

Наступні два тижні, від 27-го травня до 9-го червня, — повні вражень і хвилюючих моментів. Кожного дня і вечора ми були учасниками різних зустрічей, цікавих подій та приємних несподіванок, про які можна багато розповісти, але я обмежусь до коротких згадок-спостережень і думок.

27-го травня

Відпочивши після поїздки до м. Слов'янськ, мама, Оксана і я були готові до наступних заплянованих днів: 80-тилітнього ювілею редактора журнала "Бандура" Миколи Чорного-Досінчука зі США, історичного відкриття відбудованої дзвіниці Михайлівського собору та до традиційного щорічного Дня Києва.

Вчора нас відвідали мистець-килимар Степан Ганжа та редактор дитячої газети "Жива вода" письменник Дмитро Чередниченко (з ним я позна-йомилась ще 1993 року), а сьогодні до нас завітав "на борщ" дорогий гость — Павло Іванович Муравський. На свої 84 роки, він енергійний, жартівливий та ще мріє диригувати престижним хором на славу Україні (про цю справу подаю ширші інформації на 18-ій сторінці цього журнала).

Згадали ми напружені, але творчі й духовозадоволюючі, дні в Торонто під час Міжнародного хорового фестивалю в червні 1993 року. Невже пройшло п'ять років від того часу ?!

По вечері ми поспішили, на запрошення пані Наді Зінкевич, до будинку Спілки письменників на презентацію тритомника "Український садочок". Це багатоілюстрована збірка матеріалів для вихователів дошкілля і батьків. У перших двох томах — віршики, казки, пісні та оповідання 60-ти авторів з України та 50-ти із західної діаспори. В третьому томі подані методичні поради.

Збірка вийшла у видавництві "Смолоскип" з фінансовою допомогою Галини Кохановської (Канада) та Софії і Олександра Скопів (США), при підтримці УПЛДМ — Об'єднання Українських Письменників Літератури для Дітей та Молоді в Канаді (голова — Леся Храплива-Щур). Упорядники: Дмитро Чередниченко і Галина Кирпа.

Про цю імпрезу було написано багато як в київській пресі, так і в канадсько-американській. Слід згадати, що вечір відкрив Осип Зінкевич, директор видавництва "Смолоскип", а присутній гость-меценат О. Скоп (була присутня і його старша донька Віра) у привітальному слові підкреслив важливість нововиданого посібника у вихованні дітей і молоді у патріотичному й релігійному дусі й любові до Батьківщини.

Запрошенні були ми і на прийняття ("фуршет"), а опісля ще й мали нагоду оглянути чудові кімнати

будинку Спілки письменників. Додому повернулись пізньої години.

28-го травня. Музей ім. Т. Шевченка.

Заля Музею переповнена музикантами, журналістами та шанувальниками кобзарського мистецтва. Всі прийшли на відзначення 80-тилітнього ювілею Миколи Чорного-Досінчука — ентузіяста кобзарського мистецтва, популяризатора бандури, керівника Школи Кобзарського Мистецтва в Нью-Йорку та довголітнього редактора журналу-квартальника "Бандура" (1-ий номер вийшов 1981 року).

Ювілейний вечір зорганізувала Всеукраїнська Кобзарська Спілка і її голова кобзар Володимир Горбатюк розпочав вечір врученнем Миколі Чорному квитка почесного членства Спілки (ч. 80 !). Ювіляра потім вітав гетьман Українського козацтва Володимир Мулява, генерал-майор Збройних сил України, який нагородив М. Чорного "Хрестом Українського козацтва". А ще вітали: Сергій Баштан — проф. Київської Національної Музичної Академії (Державна консерваторія), Роман Гриньків — бандурист-лавреат багатьох конкурсів та фестивалів, Леопольд Ященко — керівник хору "Гомін" та інші, між ними автор цих рядків, яка привітала ювіляра такими словами:

"Дорогий пане Миколо !

Шановні присутні та всі близькі моєму серцю бандуристи з Канади, США і України !

З великою радістю і приємністю я вітаю Вас, пане Миколо, невтомного працівника та великого ентузіяста кобзарського мистецтва, з Вашим восьмидесятиліттям. Бажаю Вам, від себе, доньки Оксани і мами, яка зі мною перебуває в Києві, міцного здоров'я та наснаги продовжувати працю, яку Ви започаткували, а це: збирати і розповсюджувати у цінному музично-літературному квартальному "Бандура" інформацію про бандуристів та їхню працю.

Я особисто, вдячна Вам за всю довголітню співпрацю і моральну підтримку, будучи керівником і диригентом торонтського одумівського ансамблю бандуристів ім. Гната Хоткевича.

Пригадуєте 1983-їй рік та виступ 148 бандуристів Канади і США під керівництвом нашого духового батька-кобзаря Григорія Китастого, який відбувся під час IV-го Світового Конгресу Вільних Українців у Торонто? Сьогодні на Вашому святі присутні деякі учасники того величавого концерту — Юліян Китастий, Ліда Чорна, Оксана Родак, Микола Дейчаківський та Віктор Китастий, який

разом зі мною координував виступ. Ці ж самі бандуристи рік пізніше були учасниками 2-го величавого виступу, який відбувся в Нью-Йорку, але вже без Григорія Трохимовича.

Я вдячна Вам і за довір'я. Це ж Ви делегували мене в Південну Америку, щоб скординувати виступ бандуристів Бразилії та Аргентини на відкриті пам'ятника Т. Шевченкові в Прудентополісі (Бразилія). То був 1988 рік. Здається і недавно, а вже минуло шість років, відколи управа Капелі Бандуристів ім. Шевченка в Детройті, Вас і мене нагородила почесним членством Капелі. За нашим столом сиділи Василь Герасименко зі Львова, Петро Гончаренко з Детройту та вже покійний Володимир Колесник — тодішній керівник і диригент Капелі. Наші дороги завжди схрещувалися.

Так, багато праці вклади Ви у ділянці бандурного мистецтва і залишились не тільки приємні спогади, але зроблена Вами вельми корисна праця. Сьогоднішня виставка є доказом Вашої праці.

Закінчує своє привітання уривками з вірша "Сліди" Андрія М'ястківського:

"Тільки вітер повіє — весь світ ожива:
Гарячий пісок, соковита трава,
Шумить далечінь, молода, степова,
І навіть колючий розгойданий глід
Пошле з берегів свій зелений привіт...
Я ж пройду по землі — і залишиться слід."

Є сліди неживі, як нудоти печать,
Ті холодні сліди під вітрами мовчать.
Є сліди, по яких прокладається путь,
Вони в думі людській, як троянди, цвітуть,
Нагадають твій день, твоє ім'я і рід...
Ступиш крок у житті — і лишається слід."

Ви лишили по собі довготривалий слід.
На многі літа, вельмишановний пане Миколо!"

Між присутніми були члени родини ювіляра: дружина Стефанія, доньки Ірина Андреадіс та Ліда Матіашек з чоловіком Петром (нині проживають в Києві), Володимир Войт — концертмайстер Національної Капелі Бандуристів України, Леонід Черкаський — завідуючий відділом українських народних музичних інструментів Державного музею театрального, музичного та кіномистецтва України при Печерській лаврі, який підготував виставку фотографій і матеріалів про творчий шлях ювіляра та подбав за оформлення і декорацію сцени — довгі ткани рушники, на яких були розміщені різні музичні інструменти, між ними в центрі — бандура з XVIII ст. з колекції Миколи Лисенка.

В мистецькій частині взяли участь Юліян Китастий і Микола Дейчаківський (вони виступили з деякількома дуетами на бандурі), Оксана Родак зі своїм учителем-бандуристом Костянтином Новицьким (вони виконали в'язанку українських народних пісень в обробці К. Новицького), Микола Литвин, Володимир Кушпет, родина Яницьких, учениця Галини Менкуш, учні Раїси Чорногуз та бага-

то, багато інших. Словом — це було велике кобзарське родинне свято на пошану дійсно заслуженої людини — Миколи Чорного-Досінчука.

Після ювілейного вечора ми поспішили до Будинку вчителя на презентацію книжки Миколи Руденка "Найбільше диво — життя. Спогади." Конференційна зала була переповнена слухачами. На сцені був автор, письменник Євген Сверстюк, він же проводив вечором, та Олександр Скоп (США), який виступив з відповідним привітальним словом.

Микола Руденко — знаний письменник і поет. У 70-их роках включився в рух оборони людських і національних прав України, за що був ув'язнений і засуджений до тaborів суворого режиму та заслання. М. Руденко — лавреат премії ім. В. Винichenka та Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка.

Присутні з великою увагою слухали виступ Миколи Руденка, у якому письменник загадав своє дитинство, молоді літи, сповнення мрії написати спогади та недавнє повернення на Луганщину. Не приховував він свого болю за зруїфіковану рідну землю, а говорив відверто, від душі. "Ми не загинемо. Я оптимістично дивлюсь в майбутнє", сказав Микола Руденко.

Його слова зворушили багатьох.

29-го травня.

У просторій залі будинку, де приміщується Капела Бандуристів України, продовжувалось святкування на пошану Миколи Чорного-Досінчука. О 12:15 годині, на тлі широкої живої картини Капелі

Учасники урочистого ювілейного відзначення присвяченому 80-тиліттю Миколи Чорного-Досінчука.

Зліва направо: Борис Списаренко — керівник ювілейної програми, Валентина Родак (Канада) — колишній керівник ансамблю бандуристів ім. Гната Хоткевича в Торонто, Ярослав Чорногуз — бандурист, Людмила Зінчук — заступник Музею ім. Т. Шевченка, Микола Чорний-Досінчук — ювіляр, Оксана Родак з учителем-бандуристом Костянтином Новицьким.

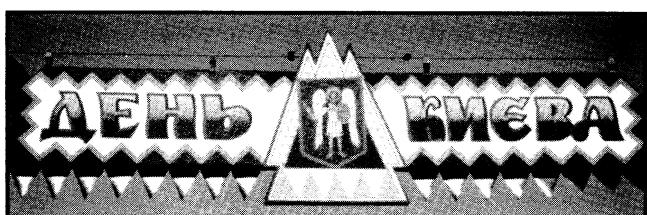
Бандуристів, її мистецький керівник і диригент Микола Гвоздь привітав ювіляра, назвавши Миколу Чорного "сподвижником кобзарського мистецтва". Гетьман Українського козацтва, він же і народний депутат Верховної Ради України, Володимир Мулява вдруге вітав гостя, а Леонід Черкаський, разом з Тетяною Сітенко прочитали в дещо гумористичній формі життєвий і творчий шлях ювіляра.

У програмі концерту "Микола Миколі" Капеля Бандуристів з 60-ти душ (Капеля цього року також відзначає своє 80-тиліття) виконала твори релігійного змісту, народні й сучасні пісні, думи та інструментальні твори.

По концерті ми з мамою (на запрошення проф. І. Єсипка) поїхали до Київського інституту культури і мистецтва. Зустріли там Ніну Байко, викладача вокалу того ж інституту та школи кобзарського мистецтва в селі Стрітівці Кагарлицького району на Київщині. Похвалилась я, що була присутня на першому концерті сестер Байко (і Дмитра Гнатюка) в Торонто. Пані Ніна була приємно вражена, що її не забуло.

Додому вертались пішки. Хоч надворі була спека і від пам'ятника Лесі Українки до консерваторії — шматок дороги, нам хотілося пройтися вулицями Києва. По полудні ми знову рушили в дорогу — до Палацу мистецтв "Український дім" на вечір вручення нагород Фундації (США) Омеляна і Тетяни Антоновичів. Ведучий програми — академік Микола Жулинський. Лавреати нагород 1997 року були Ігор Калинець (в ділянці літератури) і Дмитро Степовик (в ділянці гуманітарних наук).

Лишивши маму з Марією Михайлівною (на жаль, я не змогла бути до кінця вечора), поїхала з Оксаною до Палацу "Україна" на концерт присвячений Володимирові Іvasюкові в 19-ту річницю від дня його смерті.

30-го травня. Велике свято у Києві.

Соняшний суботній день. Кияни й гості поспішають на Михайлівську площа, щоб бути свідками історичної події — відкриття та освячення відбудованої дзвіниці Михайлівського Золотоверхого собору. З голосників линуть народні мелодії, голос диктора вітає учасників свята з Днем Києва (Києву 1516 років) та нагадує їм, що "ми апостольського роду". Відчувається веселій, піднесений настрій у всіх присутніх.

Триярусна бароккова дзвіниця Михайлівського собору з позолоченою банею і хрестом — у повній красі. Споруджена вона в 1716–1719 роках, її зовнішній вигляд близький до побудованої пізніше дзвіниці Софійського собору. За часів комуністичної влади, у 1934–1936 рр., дзвіницю Михайлівського собору висаджено у повітря і знищено разом із монастирем, який був збудований у XII ст., ще за часів князя Святополка Ізяславовича, онука Ярослава Мудрого, на честь святого архистратига Михаїла. З тих часів архистратиг Михаїл вважається небесним покровителем Києва.

Свято почалося хресним ходом від Михайлівського Золотоверхого. Процесія з духовенством очолювана святішим патріархом Київським і всієї Русі–України Філаретом, пройшла до Софійського собору, щоб віддати шану похованому біля стін цієї святині патріархові УПЦ КП Володимирові Романюку.

Програма продовжувалася виступом студентського хору Національної Музичної Академії, який, під орудою маестра Павла Муравського виконав релігійні твори, а тоді прозвучали привіти видатних державних мужів. Голова київської міської ради Олександр Омельченко сказав, що "відбудова знищених святинь українського народу є найвищим проявом громадської свідомості і духового відродження нації; президент Леонід Кучма відзначив, що відроджучи духовні святині, ми збудуємо квітучу Україну, "утворимо її у світі, як цивілізовану, авторитетну й шановану державу", а народний депутат — поет Іван Драч, закликав людей до молитви, щоб "дзвін Михайлівської дзвіниці вдарив у кожне українське серце, щоб почули його у світах, бо це — дзвін української надії".

Прозвучали вперше дзвони Михайлівської дзвіниці. Їх 26 великих і малих, а куранти дзвіниці (є й баштовий годинник), виграватимуть мелодії щодня і щогодини — 24 різні фрагменти (тривалість їх до 30 секунд) релігійних та народніх мелодій, таких як "Молитва за Україну", "Гімн України", "Думи мої" та інші.

Свою проповідь, після відправи молебня і освячення дзвіниці, патріарх Філарет почав словами Премудрого Соломона — "є час розкидати каміння, і є час збирати каміння", але сьогодні, "ми тільки збираємо каміння, що розкидали наші батьки, та святкуємо перемогу добра над злом, любові над ненавистю."

Відспіванням "Многоліття" закінчилася урочисте свято. Це була перша частина святкувань, а в другій половині відбувся величавий концерт.

І так, ми стали учасниками ще однієї події у відродженні України, пережили частково її радість, а разом з тим і віру у її краще майбутнє.

Того ж дня ми ще встигли побувати на Андріївському узвозі, на найбільшій українській виставці народного мистецтва, на київській прем'єрі опера-ораторії Ігоря Стравинського "Цар Едіп" (на День Києва!?) на Майдані Незалежності та у "Мак-

"День Києва", 30-го травня 1998 р.

Молоді талановиті мистці з Білої Церкви Олександр Жарко зі сестрою Тетяною. (Малюнок О. Жарка "Жива вода" прикрасив обкладинку журнала "М.У." ч. 437, 1997 р.)

дональдс". Слід згадати, що в цьому ресторані (їх уже сім у Києві), панує українська мова. Меню та рахунки за харчі також українською мовою.

Святкування з нагоди Дня Києва (це відйсності триденне свято) продовжувалось в неділю. В програмі — масове народне гуляння, спортивні змагання і концерти самодіяльних та професійних гуртків з усієї України, серед них і концерт на Співочому полі, на якому побували й ми.

Для нас День Києва закінчився в гостинному домі Ліди (Чорної) та Петра Матіашек. В родинному колі — гості продовжували святкувати 80-тиліття Миколи Чорного-Досінчука. До кімнат, з Майдану Незалежності долітала голосна сучасна музика переможців фестивалю "Червона рута '99" та звуки "феєрверків". Це був останній вечір у місяці травні. Наступні вісім днів, як і попередні, були перевопнені прецікавими зустрічами та несподіванками. Кожна з них вимагає окремої згадки; я ж зупиняюся на декількох подіях.

2-го червня, завдяки Марії Михайлівні, нас запросив до Інституту літератури ім. Т. Шевченка НАН України Сергій Гальченко, літературознавець та завідувач відділу рукописів (чит. доповідь С. Гальченка про В. Сосюру в ж. "М.У." ч. 444). Ми з цікавістю слухали його розповідь про те, що в Інституті є архів І. Франка та його особиста бібліотека (понад 12,000 одиниць зберігання), оглянули оригінальні рукописи Г. Сковороди, І. Котляревського і табірний щоденник (з 1934 р.) О. Вишні, та ще мали нагоду обережно доторкнутися до захалюваної "Малої книжки" Т. Шевченка.

По обіді того ж дня, через знайомство киянина Анатолія Кумпана, ми відвідали державний архів друку — Книжкову Палату України. 24 січня 1919 року головою Ради Народних Міністрів В. Винничченком за поданням Міністра Народньої Освіти

проф. І. Огієнка було ухвалено Закон про утворення Головної Книжкової Палати в м. Києві. Незабаром перенесено її до Харкова, де вона й проіснувала 70 років, а з 1991 року — Палата знову в Києві. У січні 1999 року відзначено її 80-тирічний ювілей.

Нас із Оксаною привітно зустрів Микола Сенченко, директор Книжкової Палати і багато розповів нам про цю величаву установу з її понад двадцятьма мільйонами одиниць друкованої продукції.

Микола Сенченко — доктор технічних наук, голова Світової ради українських бібліотекарів, головний редактор журналу "Вісник Книжкової Палати". У 80-их роках очолював Центральну наукову бібліотеку АН України.

У фонд "спеціального зберігання" повела нас Тетяна Крижанівська, директор архіву. У цьому сховищі зберігаються книжки та брошюри (понад 17 тисяч), які були вилучені протягом 1917–1976 років: підручники з української мови й літератури, книги з української історії, література релігійного змісту тощо.

3-го червня. Екскурсія у Маріїнському палаці.

Маріїнський палац — це колишній імпозантний царський палац XVIII ст. Споруджений він за проектом архітектора В. Растреллі для імператриці Єлизавети. В нинішній час тут проводяться офіційні прийняття.

Провідниця розпочала пояснення російською мовою (!), але на наше прохання перейшла на українську, запитавши перед тим присутніх (це були переважно школярі), чи хтось із них не розуміє по-українському. Не отримавши жодного протесту, вона була змушенна говорити українською мовою, якою володіла дуже добре.

Після екскурсії (її нам влаштувала Ганна Васи-

В Інституті літератури ім. Т. Шевченка.

Зліва направо стоять: Сергій Гальченко, Валентина Родак, Євфросинія Літвінова, Марія Євшаненко. Сидить 90-літній Юрій Пядик.

Київ, 2-го червня 1998 р.

Фото Оксани Родак.

У Книжковій Палаті України.

Справа наліво: Микола Сенченко (директор Книжкової Палати), Валентина Родак (член редакційної колегії журналу "Молода Україна"), Тетяна Крижанівська (завідуюча державним архівом), Анатолій Кумпан (колишній завідувач відділу реставрації та консервації документів Книжкової Палати України).

Київ, 2-го червня 1998 р.

Фото Оксани Родак.

лівна), таксівкою поїхали до меморіального музею ім. В. Лисенка (директор — Роксана Скорульська), а ввечорі побували ми на державних іспитах в Національній Музичній Академії.

4-го червня.

З мамою відвідала редакцію газети "Наша віра", що на вулиці Трьохсвятительській. День був гарячий, і Євген Сверстюк, головний редактор, почастував нас березовим соком.

5-го червня. До Канева пароплавом "ракетою" по Дніпру.

Рано-вранці — ми на річковому вокзалі. І хоч працівниця нас запевняла, що квитки на "ракету" будуть — їх не стало, але для нас — гостей з Канади (завдяки Ганні Василівні), місця знайшлися.

Мальовничий берег правого Дніпра та Дніпрові шлюзи швидко проминули, а на пристані Тарасової гори (Чернечій горі) нас із квітами зустріли Віктор Тарабан, науковий співробітник музею ім. Т. Шевченка і Тамара Стрипко, директор школи № 2 ім. I. Франка у Каневі. До Кобзаревої могили ми під'їхали автом. Побачивши пам'ятник Тарасові Шевченкові, пригадалась мені пісня на слова кобзаря I. Кучугура-Кучеренка, яку ми — діти-школярі часто виконували під час Шевченківських концертів:

"На високій дуже кручині,
Над самісінським Дніпром
Спить Шевченко в домовині
Непробудним, вічним сном..."

Поклонившись Батькові-Тарасу (під звуки "Заповіту"), ми пройшлися кімнатами меморіального музею; про експонати детально нам розповідав п. Віктор. Неподалік музею є хата-музей сторожа-охранця Шевченкової могили (з 1883 р. по 1933 р.) Івана Ядловського. Ми й туди завітали. Під вечір спустилися гранітними сходами вниз.

Хоч опис нашого перебування на Тарасовій горі загальний, але враження — незабутнє.

Сонце вже заходило, коли ми наближалися до Києва. Чудовою панорамою Київських гір у сяйві золотих бань, можна тільки захоплюватися і дивуватися Божою красою.

Прощаючись і дякуючи капітанові за гарне ставлення до нас, Оксана подарувала йому різьбокольорову ручку у формі "ракети". "А чи можна на ній допливти аж до Канади і знайти там добре платну роботу?", — напівжартома запитав капітан. З казкової картини, ми вступили в реальне життя.

7-го червня. Зелені свята.

В цю неділю ми відвідали дві церкви на Подолі: відбудовану церкву Богородиці Пирогощої та Покровську церкву в якій колись служив о. Василь Романюк, майбутній патріарх. Обидві церкви належать до Київського патріархату.

По обіді ми поїхали на Байковий цвинтар і відвідали могили багатьох діячів української культури, між ними могили Д. Луценка, Бориса Гмірі та його дружини Віри, О. Вишні, його дружини Варвари Маслюченко, а також Володимира Сосюри поруч якої похована його дружина Марія, О. Гончара, М. Грушевського та інших. Побували й на могилі Лесі Українки.

Вечірні години пройшли в спокійній, ненапружений атмосфері, в гостинному домі Марії Михайлівни. Під час вечірі ми згадували рідних, знайомих та недавні літературні вечори Марії Михайлівни під час її поїздки в Торонто. На нас дивилися з портретів усміхнений Остап Вишня і серйозна та красива Варвара Маслюченко. Це було гарним завершенням дня.

8-го червня.

Музей Івана Гончара засновано у вересні 1993 року з метою увічнити пам'ять видатного колекціонера українського народного мистецтва Івана Гончара (1911–1993) та зберегти і популяризувати його спадщину — понад 15,000 різних експонатів.

У музеї виставлено (всього не перелічити) рушники та сорочки з різних регіонів України, скульптуру, графіку, кераміку, ікони, народні інструменти та книги з особистої бібліотеки Івана Гончара (2750 книг з україніки).

Іван Гончар скульптор, народний артист України, лавреат Державної премії України ім. Тараса Шевченка. 18-го червня 1998 року сповнилось п'ять років від дня його смерті. Шанувальників народного мистецтва заохочуємо відвідати унікальний музей ім. Івана Гончара.

Ми ще відвідали Києво-Печерську лавру та

У музеї Івана Гончара.

Зліва направо: Лариса Головня (реставратор тканин),
Галина Щупак (директор музею), гості з Канади —
Євфросинія Літвінова і Валентина Родак.

Київ, 8-го червня 1998 р.

Фото Оксани Родак.

декілька церков, які розташовані на її території, головну дзвіницю та музей українських народних музичних інструментів.

Печерська лавра розділена на дві частини. Верхня — національний заповідник, а нижня у 1988 році передана церкві Московського патріархату. Такою залишилася вона до сьогодні(!).

Закінчився ще один інтенсивний день. Закінчились і наші вакації. У пам'яті — недавні прогулянки по Хрещатику, на Володимирську горку, театральні та музичні вечори (у філармонії, театрі ім. І. Франка) — часто супроводжувані Ганною Принц та Марією Євтушенко, гостинні вечори та нові знайомства, між ними, з Олександром Шокало й Ольгою Бенч.

Олександр Андрійович — головний редактор квартальника "Український світ", перекладач, член Спілки письменників України, а Ольга Григорівна — диригент, музикознавець, доцент Національної Музичної Академії; готове до друку книгу "Мое життя — мое мистецтво" — спогади Павла Муравського та історія його унікальної хорової школи.

Отакий мій "звіт" з подорожі "І знову я в Україні!". Лишається тільки широко подякувати донці Оксані й зятеві Анатолієві (він — один з дорадників-помічників проекту Партнерства громад Американсько-Української Фундації, яка співпрацює з Інститутом Демократії ім. П. Орлика в Києві) за гостинність і піклування, за чудово проведені незабутні дні в Києві.

**МАЕСТРА
ПАВЛА ІВАНОВИЧА МУРАВСЬКОГО**

сердечно вітаємо

**з наступаючим
85-тиліттям від дня народження.**

Бажаємо
народному артистові України,
лавреатові Державної премії
ім. Т. Г. Шевченка,
професорові-диригентові
Національної Музичної Академії
та Кавалерові Відзнаки Президента України,

шановному і дорогому
Павлові Івановичу Муравському

міцного козацького здоров'я,

щоб сповнилися його слова, які він висловив 21-го вересня 1994 року на концерті-вітанні з нагоди його 80-тиліття. Ювіляр сказав таке: "Я мрію записати всю хорову музику для України для Укррадіо. Житиму до тих пір, поки цю роботу не виконаю." Дай Боже! Співаємо Вам "На многі літа!".

Окрім цієї мрії, нам відомо, що Павло Муравський проявив бажання створити державний Президентський хор, який під його керівництвом міг би гідно, на найвищому художньому рівні, прославляти хорове мистецтво молодої, вільної, незалежної України. Хор Київської державної консерваторії, в 1993 році побував з концертами в Канаді, де користувався великим успіхом. Сотні тисяч канадських слухачів ці концерти пам'ятають і чекають нових творчих зустрічей.

Шанувальники хорового мистецтва з Торонто, позитивно зареагували на проект створення Президентського хору під орудою Павла Муравського і вислали Комітетові лист наступного змісту:

Торонто, Канада,
27-го лютого 1997 р.

Музична громадськість міста Торонто та шанувальники хорового мистецтва радо підтримують проект створення на рівні кращих хорів світу ре-

презентативного Президентського хору під керівництвом Павла Муравського.

Відомо, що Павло Муравський — це видатний український хоровий диригент ХХ-го століття. Доказом цього були численні виступи хору Київської державної консерваторії під час Другого міжнародного хорового фестивалю в Торонто 1993 року. Хор під мистецьким керівництвом Павла Муравського захоплював усіх присутніх професійним виконанням кращих творів українських композиторів. "Аплодуючи тривало, публіка не хотіла відпустити хор зі сцени, і маestro Муравський змушений був декілька разів повторити пісні," — писали англійські музичні критики, а CBC, Канадська радіо корпорація, транслювала українську хорову музику по всій Канаді.

Ми, нижче підписані, радіємо заплянованому проектові створення Президентського хору під керівництвом шановного Павла Муравського.

*Марта Кравців Барабаш, президент
Українського Музичного Фестивалю.*

*Валентина Родак, член президії
Українського Музичного фестивалю,
член редколегії ж. "Молода Україна".*

*Оксана Соколик, музичний критик,
колишня голова Мистецької Ради
Конгресу Українців Канади.*

*Світлана Кузьменко, письменниця
і шанувальниця мистецтва.*

*Оксана Родак, хоровий диригент,
випускниця музичного факультету
Торонтського університету,
колишня студентка Київської консерваторії.*

Подаємо ще один лист.

Шановний Пане Президенте !

Пересилаємо Вам звернення групи відомих мистців України, ініціативу яких Комісія з питань культури і духовності підтримує. Ми переконані у доцільноті створення при Президентові Україні акапельного хору під керівництвом славетного Павла Муравського, чи не єдиного на Україні спадкоємця мистецької школи Олександра Кошиця. Український спів не має аналогів у світовому мистецтві і є найяскравішим виявом української духової культури.

Невеликий колектив чисельністю 45–50 осіб мистців акапельного співу міг би стати найвиразнішою візитною карткою України у світі.

Хористи також могли б зробити фонозаписи усієї української хорової класики, які з певних причин у радянські часи здійснити було неможливо. Майбутні покоління будуть вдячні Вам за це.

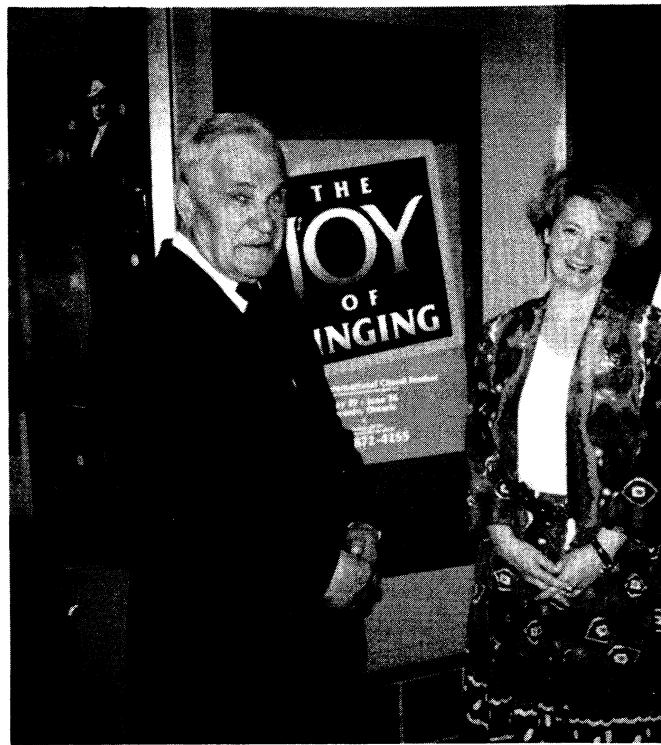
З повагою

Лесь Танюк.

Подібні звернення до президента України Леоніда Кучми були подані від Спілки композиторів, Спілки письменників, патріарха України Філарета, великої кількості музичних діячів—лавреатів Державної премії ім. Т. Шевченка та від частини депутатів Верховної Ради.

Великий жаль і подив, що численні звернення видатних людей, а також фахові відгуки на диригентське мистецтво Павла Івановича з різних країн, не знайшли потрібної уваги Уряду України до справи створення високохудожнього хору під керівництвом П. І. Муравського. Але ще не пізно. Треба далі стукати. Слід пригадати, що мистецьким керівником Міжнародного хорового фестивалю 1993 року в Торонто, був 84-річний Ніколас Голдшмідт. Свою справу (було майже 100 хорів) з відповідною допомогою і підтримкою, він виконав близьку.

*За редакційну колегію
журнала "Молода Україна" —
Валентина Родак.*

Славні професори-диригенти.

Павло Муравський з України і
Дорін Рав з Канади.

Торонто, 18-го червня 1993 р. Фото О. Родак.

Юрій БУЛАТ

НЕЗАБУТНІЙ ЮВІЛЕЙ

"Тільки любов і покора до Бога є окрасою нашого буття.
Тільки любов до Вітчизни є запорукою її буття.
І тільки ця істина зближає нас до пізнання Божого Замислу і Промислу Його волі."

Українська православна спільнота в Торонто пережила радісну, хвилюючу і незабутню подію в неділю, 31-го січня цього року, коли Братство св. Володимира при Православній катедрі св. Володимира відзначило своє ювілейне свято шестидесятиліття.

Як і треба було сподіватися, свято відбулося по-родинному, стало теплим і надовго незабутнім, у повній відповідності до назви Ювілею.

Свято-Ювілей відкрив голова Братства Петро Юрчак, а переведенням програми керував довголітній супільно-громадський діяч Петро Родак, який представив гостей Ювілею: всесесних отців, членів Братства, представників організацій, лавреатів Шевченківської медалі та генерального консула України в Торонто Миколу Кириченка з дружиною, який привітав переповнену слухачами зали теплою, змістовою і продуманою промовою.

З великою увагою присутні прослухали доповідь інж. Миколи Гавриша про історію Братств в Україні.

Друга доповідь лавреата Шевченківської медалі п. Валентини Родак (Централі Конгресу Українців Канади 10 жовтня 1998 року нагородила Валентину Родак Шевченківською медалею, за особливий вклад у розбудову українського життя в Канаді, а зокрема за культурно-мистецьку працю), котра яскраво представила живий образ Братства св. Володимира, як носія славних церковно-релігійних традицій та оборонця церковної єдності, її недоторканості, соборноправности та історичної тягlosti Православної України. Шановна доповідачка підкреслила, що за довгі роки своєї діяльності Братство при Катедрі, своїми науково-творчими силами виголосило десятки публічних лекцій на науково-популярні теми, — тісно пов'язані з історичним значенням православної віри для України, а зокрема для українців поза межами Батьківщини сущих.

Крім того, Братство видало своїм коштом п'ять томів книжок під назвою "В обороні Православної віри" та невмиріщий твір "Голодомор в Україні 1932-1933 рр."

Також Братство ніколи не поривало зв'язків з Духовним Центром Київської Митрополії, та допомагає матеріально православним церквам Київ-

ського Патріархату в Україні.

Вражіння від виголошених доповідей присмовітражаючі. Вони за змістом, продумані і що найголовніше, глибоко-повсякденні, просякнені любов'ю до нашої Православної Батьківщини України.

На особливу увагу і подяку заслуговують колишні голови Братства — п. Павло Макогон та п. Катерина Щербань, котрі були нагороджені грамотами-подяками за їхню сумлінну працю в Братстві, а зокрема невтомні сестрички Братства та Союзу Українок Канади, відділ ім. княгині Ольги. Подяку за їхню довголітню самовіддану працю, за те, що вони взяли на себе відповіальність за творчі, організаційні та благодійні справи. Без участі сестриць ювілейне свято не було б таким успішним.

А ще була й багата мистецька програма, яка закінчилася танцями членів ансамблю "Веснянка" під керівництвом Миколи Балдецького.

Підсумовуючи перебіг відзначення Ювілею Братства, не можна оминути мовчанкою той урочистий настрій численних учасників цього рідкісного свята, що підсилювався змістовними привітами представників церковних громад та громадських організацій, зокрема від п. Марії Шкамбари, голови Торонтського відділу Комітету Українців Канади, заступника голови катедральної громади св. Володимира Людмили Критюк та полк. Віктора Роєнка з міста Грімзбі. Багато було теплих і щиріх слів висловлено Братству за його відане служіння Богові, рідній Церкві та Православній Україні.

LENNOX
DEALER
SNIH HEATING & COOLING LTD.
LONDON, ONTARIO

WALTER SNIH
President

Telephone
(519) 649-4964

ВИСТУП

Генерального консула України в Торонто М. Кириченка на урочистому відзначенні 60-річчя Українського Православного Братства св. Володимира (31.01.1999 р.)

Всечесніші отці,
Шановний голово Братства св. Володимира
п. Юрчак,
Високодостойні представники українських
організацій,
Пані і панове, друзі !

Від імені Генерального консульства України в Торонто, від себе особисто, дозвольте привітати усіх членів та прихильників Українського Православного Братства святого Володимира з 60-річним ювілеєм !

Немає жодних сумнівів в тому, що 60-річна історія Братства св. Володимира, яке об'єднало найкращі сили української православної інтелігенції в Канаді і якому допомагали на різних етапах видатні церковні православні діячі Канади — це історія славної діяльності на користь широких кіл української громади, об'єднаної в Українській Православній Церкві.

Церква завжди відігравала і відіграє важливу консолідаційну та доброчинну роль в душах кожного з нас. Вона надихає і спонукує людей до творення добра.

Український народ вже більше як 1000-ліття живе, бореться і перемагає з іменем Христовим. З часів великого князя Володимира і до сьогодні українці ніколи не зрікалися Христової віри. За неї боролися, страждали і гинули славні козаки, за неї в страшні часи комунно-московської навали віддали своє життя тисячі священиків, і не дозволили злочинній атеїстичній владі знищити духовість українського народу.

Набувши незалежності, український народ повернувся до своїх першоджерел, до чистої криниці християнської мудrosti і любові.

Зараз по всій Україні розбудовуються зруйновані храми. Здвигнуто вже більше 1,300 храмів. Знову линуть над містами і селами нашої Батьківщини чарівні звуки церковних дзвонів. І я особисто впевнений, що релігійне відродження України абсолютно справедливо треба розглядати як фактор, який призведе в майбутньому не тільки до духового, але й до економічного ренесансу нашої Батьківщини.

Сьогодні православ'я в Україні знаходиться на історично-вирішальному етапі. Хочеться сподіватись, що нашему народові вистачить мудрості, щоб дійти до єднання і злагоди в нашему українському домі. За приклад такого єднання може правити Братство св. Володимира, яке об'єднало в своїх рядах людей різних за своїм фахом, проте — єдиних у своєму прагненні допомогти близьньому, нести в світ ідеї добра і любові. Не може нікого залишити байдужим і патріотична праця членів Братства по збереженню і розповсюдженю українських традицій, мови і національної культури українського народу на терені Канади. Щира подяка вам за це !

Ще раз дозвольте поздоровити всіх вас з ювілеєм та побажати щастя, міцного здоров'я, добра і благополуччя вам, вашим родинам і близьким. І нехай Божа благодать ніколи не залишає ваших сердць, скеровуючи вас на справи милосердні в ім'я великої любові Божої до людей.

60-тиліття Українського Православного
Братства св. Володимира в Торонто.
31-го січня 1999 р. Фото Петра Родака.

Зліва направо сидять: Павло Макогон (голова Братства в роках 1984–1986 та 1991–1996),
Катерина Щербань (голова Братства від 1989–1997 р.), Петро Юрчак (теперішній голова Братства). Зліва направо стоять учасники Ювілею: інж. Микола Гавриш (доповідач),
Микола Балдецький (мистецький керівник танцювального ансамблю "Веснянка"), Ярина
Завадська (артистка), Григорій Герчак (колишній політичний в'язень), Валентина Родак (лавреат Шевченківської медалі 1998 року, доповідач), Олег Созанський (бандурист зі Львова).

Відсутні: Іван Перепадченко
та Євфросинія Літвінова.

КРИНИЦЯ РІДНОЇ ЗЕМЛІ

(Закінчення зі сторінки 2-ої.)

мацийному просторі, що вже потрапив буквально під російську окупацію. А чому? Ми не маємо патріотичної, повноцінної української влади. Тому наведену вище приповідку можна перефразувати так: "Чия мова, того й держава", тобто якщо панує мова неукраїнців, то і держава це неукраїнців.

Недруги України намагаються втілити в життя цю аксіому. Ми ж, патріoti, озиваємося лише тоді, коли вже аж надто припече. Більше фіксуємо, констатуємо, скаржимося одне одному, а недруги методично діють, тісніше затягують петлю на нашому слові.

У Києві, де налічується нині 17 російських шкіл, де в магазинах, на вулицях, у транспорті переважає російська мова, так звана "руssкая община" вже вкотре організовує пікети біля міської ради з протестом "против насильственной українізации образования". Стоїть лише десяток-два "борців", але який галас здіймають. І ось чує той істеричний лемент якийсь чиновник-пристосуванець, і вже сумнів його проймає: а чи не занадто українську мову просуваємо? Хоча, річ зрозуміла: у першу чергу рахуватися слід не з демагогом-шовіністом, якого вже давно час поставити на місце, а з самою логікою існування України як незалежної держави. До того ж, і столиця України повинна мати своє мовне обличчя — українське.

Зросійшувач, шовініст добре тямить: чим більше неукраїнської мови, тим менше самої України. Мова для нього — знаряддя антиукраїнської політики. Мова — зброя, якою він прагне боронити давні, вже поруйновані, але ще тривкі імперські бастіони.

Ось чому кожен українець — і великий, і малій — має докладати всіх зусиль, щоб наша, українська мова була одним із головних знарядь побудови Української держави. Я твердо переконаний, що коли всі прості люди не будуть "переодягатися в турка", тобто не пристосовуватимуться до іноземщини, то заговорять по-рідному і в багатьох міністерських кабінетах, і в адміністрації Президента. А нинішній стан з нашою мовою ослаблює і без того слабку Україну, розхитує нашу неподільність, соборність, заважає суспільству пройнятися рятівною Національною Ідеєю. Все це, без сумніву, позначається і на темпах нашого економічного одужання. Мова — культура, мова — політика, мова — економіка. Нам дуже потрібна пройнята розумінням цих істин влада.

Цього року у вересні Інститут українознавства Національного університету імені Т. Шевченка організував Всеукраїнський фестиваль-конкурс "Наша земля — Україна". Його жюрі, до складу якого входив і я, зацікавив 12-річний поет Ярослав Кравченко з Ромен Сумської області (до речі, він уже має першу збірочку). Ярослав прочитав чимало віршів, а один з них особливо вразив:

"Невеселі люди
І все більше злі,
Сумно їм живеться
На своїй землі.
Тяжко Україні,
Де ж отаман, де,
Що засвітить сонце
Віри у людей?"

Ось що гнітить душу нашого юного покоління. Якою ж злочинною є політика нинішньої влади, яка довела державу до того, що такі сумніви проймають уже й саме її майбутнє.

Ситуацію, в якій українство опинилося сьогодні, слід оцінювати реалістично. Живучи вже ніби в своїй державі, насправді ми все ще перебуваємо в ситуації необхідності боротьби — БОЮ за державу як українську, БОЮ за українську мову, українську освіту, українську науку, українську культуру.. Програти цей бій на власній землі ні маємо права. Пробуджуймося! Єднаймося! Не плюймо в рідну криницю, бо там джерельна вода, яка дає нам життя.

"Українська газета", ч. 1.
Київ, 1999 р.

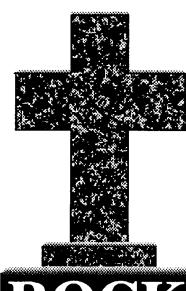
Нова книжка Василя Марочкіна

Бажаючих придбати монографію Василя Марочкіна "Українське місто від XV до середини XVII ст.: звичаєво-правова атрибутика як історичне джерело", просимо надіслати чек на 35 долярів на адресу:

Vasyl Marochkin,
120 Perch Ave., #310,
Toronto, ON. M6P 4E1

Це є перше в українській історії дослідження внутрішнього життя українського міста часів пізнього середньовіччя і перехідного періоду. Книга містить цікаві ілюстрації.

УКРАЇНСЬКА ФІРМА ROCK OF EUROPE

ROCK
OF EUROPE INC.

ПАМ'ЯТНИКИ з УКРАЇНИ
та з ІНШИХ КРАЇН

ВИГОТОВЛЯЄМО
на ЗАМОВЛЕННЯ

ДОСТУПНІ ЦІНИ

ПРОФЕСІЙНО
ВИКОНУЄМО
НАПИСИ та РІЗЬБУ

(416) 232-1250

83 SIX POINT ROAD
TORONTO, ON M8Z 2X3

ЛЕСЯ ДИТИНЯК – ДИРЕКТОР

Валентина РОДАК

ПИТАННЯ ЄДНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ

Тема єдності Української Православної Церкви в Україні — невтішна, складна, але актуальна. Вона хвилює і викликає тривогу православних віруючих не тільки в Україні, але й в США та Канаді. Мова — про єдність трьох гілок православ'я — Української Автокефальної Православної Церкви, Української Православної Церкви Київського Патріархату та Української Православної Церкви Московського Патріархату.

Щоб краще зрозуміти церковно-релігійну ситуацію, що виникла в Православній Церкві в Україні, управа Українського Народного Дому в Торонто влаштувала (25-го лютого 1999 р.) форум, на якому широко представлено питання єдності Української Православної Церкви в Україні.

Перший доповідач інж. Микола Гавриш звернувся до нашого минулого та висвітлив події, які довели Православну Церкву до сучасного стану, бо "без знання минулого, ми будемо повторювати ті ж самі помилки, які ми робили". Він згадав:

- постійну зловісну рою Москви в XVII ст. в релігійному трикутнику — Україна, Москва, Константинополь;
- втрату гетьманської державності через Переяславську угоду 1654 року;
- ролю гетьманів Брюховецького, Івана Самойловича і московського патріарха Йоакима та "Собор" 1685 року, на якому був поставлений в митрополити Гедеон-Святополк Четвертинський;
- зраду Константинополя, продаж Української Церкви Москві за гроші та хутра;
- втрату незалежності Київської Митрополії 1686 року та її незаконний перехід під юрисдикцію Москви, здійснений не за приписами церковних канонів. Факт, який стверджує Патріарший і Синодально-Канонічний Томос Вселенської Константинопільської Патріархії від 13-го листопада 1924 року.

Полк. Віктор Роєнко у своєму виступі подав загальну картину семирічного шляху Української Держави та утворення Київського Патріархату, духовним центром якого має бути Київ, а не Рим чи Москва.

Релігійна ситуація склалася так, що в Україні діють три Українські Православні Церкви, а через брак єдності УАПЦ і УПЦ Київського Патріархату, храми передаються Церкві іншої держави.

Україні необхідно мати єдину Українську Помісну Православну Церкву під егідою Київського Патріархату, яка стояла б на національно-патріотичних засадах. "В незалежній державі повинна бути незалежна церква", — підкреслив доповідач.

"Про перехід УПЦ в Канаді під омофор Вселенського Патріарха та Константинопільського

Патріархату, над яким тяжить тінь Москви, треба говорити на повний голос, — сказав Віктор Роєнко, і додав, що "ми не можемо прощати тим, які відвертаються від власного народу, чи тут, в діаспорі, чи там, в Україні."

Останній доповідач, адвокат Юрій Данилев по-годився з думками своїх попередників, що політичний і релігійний стан України (багатопартійність і два автокефальні патріархи) — це дорога до повернення Українського Народу до неволі. Він додав, що "всі розбиття спричинені або підтримувані мережею російських спецслужб, які діють по всій Україні."

Адвокат Данилев поінформував про Фундацію Духовного Єднання України — громадської організації, очолюваної Миколою Кравцем з метою зміцнення релігійно-духовної єдності українського народу та закликав присутніх стати членами Фундації і фінансово її підтримати. Микола Кравець — голова підприємства "Київгума" та почесний доктор Києво-Могилянської Академії.

Після доповідей були різні питання від численних присутніх.

Кінцеве слово від присутніх мав Павло Макогон — член Православного Братства св. Володимира, який заявив, що багато віруючих Православної Церкви в Канаді бажає, щоб в національному і релігійному аспектах провід Церкви ішов разом з Київським Патріархатом.

Закінчуємо словами інж. Гавриша: "І сьогодні ми бачимо продовження історичної драми, власне трагедії, бо всі її учасники тепер ті самі, що були і в XVII ст.: Україна, Царгород, Москва. І над цим ми всі повинні замислитися, якою дорогою піде наша Церква."

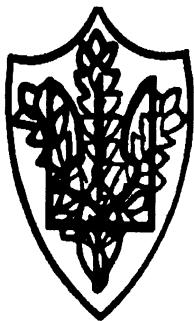
N. - J. SPIVAK LTD.

1158 Wonderland Road

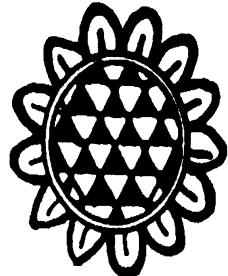
LONDON, ONTARIO

N6L 1A6

(PRE-MIX CONCRETE)

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Іван ВЕЛИЧКО

СЛАВНІ ДІТИ УКРАЇНИ

Шановні журавлята! 24 серпня найвеличніша дата для нас, українців. Адже саме в цей день 1991 року Верховна Рада УРСР прийняла Акт про державну незалежність України. І пішла слава про Україну світом, про синів і доњок землі нашої.

Зараз важко пригадати всі імена відомих українців, їх замовчували. Забороняли знати. Та сьогодні постараїтесь запам'ятати хоч би кілька імен великих земляків.

А з кого почнемо? Зізнайтесь, багато з вас мріють стати космонавтами.

Так ось, задовго до вашого народження першими на Місяць злітали... о, звичайно ж, американці. Але чи їм належить першість? Ой, ні! Конструкцію самого першого в світі космічного літального апарату придумав чернігівець Микола Кібальчич. Накреслив її у в'язниці, куди цар кинув його за "вільнодумство".

Зірку, запалену Кібальчичем, підняв Костянтин Ціolkовський, правнук запорожця, зісланого в далеку Калугу на "покаяння".

Перший штучний супутник, перший космічний корабель, перші посланці до Місяця, Марсу, Венери... Їх творець — Сергій Корольов. Українець із Житомира. Вихованець Київського політехнічного інституту. Мати — скромна і добра вчителька української мови.

А потужні двигуни до ракет, як і до самих потужних літаків, сконструював селянський син з Київщини Архип Люлька.

Як злітати на Місяць і благополучно повернутись — все це більш ніж за піввіку до польоту добре обміркував Юрій Кондратюк. Йому в гіркій долі "поталанило". Комуністи не розстріляли у в'язниці, а дозволили загинути на фронті. Книжечки Юрія були спалені. Та згоріли не всі. Зарубіжні вчені їх знайшли, вивчили і повідомили всьому світу: трасу найфантастичнішого польоту на Місяць проклав українець Кондратюк.

А ще вам скажуть, що перших авіапасажирів перевезли брати Райт, американці. Але найпер-

ший керований літак підняв в українське небо нащадок козака Олександер Можайський. Літак "Мрія" зроблено в Києві, чи поскромніше — гелікоптер, створений в Америці. Але ким? Геніяльним киянином Ігорем Сікорським.

Рентген. Слово німецьке. А що воно значить — наше? Більше ста п'ятдесяти літ тому, на Тернопільщині народився дуже талановитий хлопчик. Назвали його Іваном, прізвище Пулуй. Ось цей Іван і відкрив промені — невидимки. Відкрив — і захопився іншими справами. Минуло десять літ. Акуратний співробітник лябораторії Івана Пулuya Конрад Рентген демонструє світу свій великий винахід. Демонструє із скляної трубочки, яку своїми губами видув Пулуй. Отримує Нобелівську премію, бо за його спину — могутня держава Німеччина. А яка держава могла тоді захистити права селянського сина з України?

Телевізор у кінці двадцятих років винайшли американські вчені, але хто знає, що перший телевізор запрацював раніше, в 1925 році. Передачу вели прямо з вулиці, і патент на винахід виписаний на ім'я Бориса Грабовського, сина українського поета Павла Грабовського. Народився він в Сибіру, в царській в'язниці. Далеко від України і помер.

Любі журавлята! І нині ми захоплюємося "телікамі" японськими, тайванськими та іншими. І, мабуть, звикли хвалити все, що не наше. Але давайте будемо мудрими і навчимось цінувати талант наших українців.

А чи знаєте ви про те, що серед українців, що живуть за межами нашої держави, більше всього обдарованих людей, які мають вищу освіту. Відомі лікарі, юристи, вчені, генерали, інженери. Не забувайте про це. Пишайтесь своїми земляками. Пишайтесь тим, що маєте свою незалежну державу.

"Журавлик" ч. 9 (1998 р.),
Харків, Україна.

Віра ПЕТРУША

ДОПОМОГОВА ОРГАНІЗАЦІЯ — "ПРИЯТЕЛІ ДІТЕЙ"

"Приятелі дітей" — це організація, в якій працюють люди добровільно, організація не заробіткова, а допомогова, з метою покращити, хоч частково, життєві обставини дітей у сирітських будинках та інтернатах в Україні (а їх є понад 50,000). Друга мета — дати дітям зрозуміти, через любов, повагу та довір'я до них, через молитву, що вони потрібні суспільству, і будучи дорослими, стануть членами української громади.

Під час поїздок—відвідин інтернатів членами організації (принаймні два рази на рік), розроблені маршрути для роздачі пакунків та перевірки привезених речей з попередньої візити, себто робиться інвентаризація.

Всі помічники, як вже було згадано, працюють на добровільних засадах. Як же функціонує організація по збиранню грошей для фінансової допомоги і по збиранню матеріальних речей (взуття, одяг, медикаментів, книжок і т. п.)? Члени організації влаштовують різні вечори, продають, закликають людей доброї волі до пожертв, складають даровані речі до головного складу в Торонто, Канада, де їх сортують, перевіряють і пакують до висилки. Нам вдалося зорганізувати подібний комітет в США, і люди в цьому заході нас радо підтримують.

Існує головний склад і в Тернополі, куди приїжджають робітники—добровольці з США, Канади і України. Там вони розділюють пакунки, призначають, до якого інтернату їх треба завезти та оформлюють відповідні документи.

Минулі весни я брала участь у маршруті до Криму. Праця почалася в Тернополі. Ми найняли машини та особисто дозвели спаковані речі до кожного знаного нам інтернату. З нами були і медичні дорадники. В інтернатах ми знайомились з директорами, працівниками та дітьми, перевіряли гігієнічні умо-

ви, робили медичну перевірку, а також записували все, що лишили та робили інвентарну перевірку з минулого року. У будинку, де перебували старші діти, стан їхнього здоров'я та санітарні умови були жахливі, а де жили менші, то умови були кращі. Під час наших відвідин була особлива потреба на молоко, та на жаль, ми не змогли в цьому допомогти.

Поїздкою я дуже задоволена, тому що познайомилася з хорошиими людьми, людьми доброї волі, які віддають свій час дітям. В інтернатах я побачила сотні дітей, які потребували ласки, теплоти — цього вони дуже прагнуть. Діти до мене липнули, як маленькі бджілки. Цим вони мене дуже зворушували. Після тієї поїздки мій світогляд на життя змінився і я рішила ще більше працювати і віддати свій час дітям.

Друга моя поїздка відбулася літом того ж року і була пов'язана з працею на таборах з підлітками. Табір організували "Приятелі дітей". З кожного інтернату, по змозі, запрошується за оплаченою подорожжю, десятеро дітей з вихователем. Праця в таборі має науково-виховний характер.

Табір відбувся у Ворохті в Карпатських горах, де організація найняла приміщення. Учасників було 250. Ми дітей розділили на дві бази: "Україна" і "Авангард". А ще створили групи по роках, щоб діти заприятеливали одні з одними. День починається руханкою, піднесенням українського прапора, відспівуванням українського славня і молитвою. В програмі дня — лекції на теми релігії, психології заняття спортом, взаємовідношення. Гасло цьогорічного табору було "Княжа доба", тому вивчали історію княжої доби. Проекти також відносились до того часу. Особливу увагу звертали ми на українські

традиції, на свята Різдва, Великодня, Івана Купала. Були на службі Божій на свято Преображення Господнього. Ми зауважили, що діти майже нічого не знають про наші традиції. Були ще й різні прогулянки. Одна з них — на Говерлю — найвищий пункт гори Карпат. Відвідали дітей в лікарні, і "наші" діти зрозуміли терпіння інших дітей — своїх ровесників.

Переживши все, що я побачила, я зрозуміла, що ми цим дітям потрібні, і тому організувала в США відділ "Приятелі дітей". Є у нас поважна група людей, які взялися до цієї справи, але ми не в силі самі все зробити. Нам потрібна допомога, тому звертаємося до всіх, — допоможіть нам! Ми і діти будемо вам вдячні.

Наша адреса:

Help Us Help The Children, inc.
c/o Vera Petrusha
4511 Bernice
Warren, Michigan 48091 U.S.A.

Листи дітей з табору до пані Гані, однієї з виховательок. Їх передала нам читачка "Молодої України" Раїса Юхименко, активний член—доброволець "Приятелів дітей" у Торонто.

Добрий день, пані Ганю!

Пише вам Борис. У нас вже навчальний рік. Я дуже сумую за вами. Як ви себе почуваєте? Як справи? В мене все гаразд, але я ж дуже хочу приїхати у Ворохту і побачити вас, Тараса, і Шуру. Пришліть мені, будь ласка, марки і конверти.

Цілу Вас.

Борис.

Добрий день, пані Ганю!

Пише Вам Володя. Як у Вас справи? У мене все гаразд. Я дуже сумую за Вами. Ви мені були, як мама. Я вже "бросив" курити. Я намагаюсь вчитися на "5" і "4". Я хочу досягнути вершини своєї, як "Говерля". Мені було дуже приємно познайомитися з Вами. Я хочу, щоб Ви були завжди зі мною і я буду ще надіятися, що ми ще колись побачимося. А ще буду носити пам'ять про Вас у своєму серці. Я Вас ніколи не забуду. Ви такі добрі, лагідні, чуйні, немов Ви мені мама. Ви Жінка з великої літери. Я ніколи не забуду, коли ми сиділи біля річки, слухали шум води й проводили майстерню "Я".

Передавайте щирі побажання Вашим учням.

А ще хочу підкреслити Вашу думку, що "нада" бути справедливим. Я знаю, що Ви мене лю-

Віра Петруша серед дітей інтернату.

бите і поважаєте. Пані Ганю! В мене є до Вас одне прохання, а це що Ви, коли будете писати мені листа, то щоб вклали конверт. І напишіть мені, коли у Вас день народження, будь ласка. Я кожен день перед ідою молюсь.

Мені хотілося, щоб Ви передали щирі побажання отцю Ро-

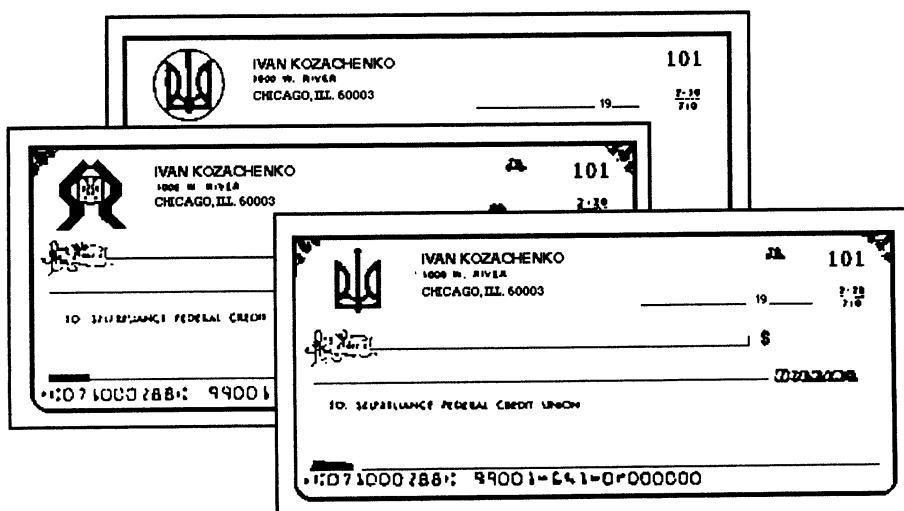
ману, Наталці Семеген, Юркові і Галині. Я Вас дуже люблю.

На цім я буду кінчати свій лист. Якщо зможете, пробачте, що так негарно пишу листа. Я буду намагатися писати краще.

До побачення. Цілую. Жду від Вас наступного листа.

Володя.

"УКРАЇНСЬКІ ЧЕКИ"

**УКРАЇНСЬКІ ЧЕКИ
(ДРЕФТИ) та інші чеки
МОЖНА ДІСТАТИ
В УКРАЇНСЬКИХ
КРЕДИТОВИХ
КООПЕРАТИВАХ.**

**КООПЕРАТИВНІ ЧЕКОВІ
КОНТА є КРАЩІ
ЯК ЗВІЧАЙНІ ЧЕКИ.**

Українська
Федеральна Кооперативна Каса
"Самопоміч"
Selfreliance
Ukrainian Federal Credit Union

2351 W. Chicago Ave.

Chicago, Ill. 60622

Tel.: (312) 489-0520

- Трансакції є безкоштовні.
- Не вимагаємо мінімального сальда на конті.
- Перших 150 дрефтів даром, при відкритті нового дрефт конта.
- Заробляють дивіденду.
- Дрефти мають копії.

КОНКУРСИ "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"

КОНКУРС 1999

Щоб заохотити одумівську молодь писати до свого журнала оповідання, статті, поезії, проголошуємо конкурс на найкраще написані твори українською мовою. Школярі і студенти з України та поза нею теж можуть брати участь.

Жюрі робитиме рішення про належний мистецький рівень і загальну вартість поданих на конкурс творів.

Твори мають бути надіслані на адресу журнала "Молода Україна" до 31-го грудня 1999 року.

Нагороди є з відсотків нерухомого фонду журнала "Молода Україна". Цей фонд започаткували Федір і Надія Бойко в 1982 році. Тепер він нараховує \$5,544.66, що склали:

\$2,006.00	Федір і Надія Бойко,
\$1,000.00	Андрій Степанченко,
По \$500.00	Головна Управа ТОП-у Канади, Іван Дубилко,
	Головна Рада СВ ОДУМ-у Канади,
\$300.00	Андрій Степовий,
\$201.00	Колишня філія ТОП-у в Монреалі,
\$175.00	Ярослав і Тетяна Романишини,
\$151.66	Колишня філія ОДУМ-у в Монреалі,
\$121.00	УРДП в Монреалі,
По \$100.00	Василь Шимко, Юля Шелегон,
	Кіш ОДУМ-у Канади — у пам'ять О.П. Харченка,
	Радіопередача ОДУМ-у "Молода Україна" — у пам'ять О.П. Харченка.
\$85.00	Іван Даценко,
\$50.00	Дмитро Кірев,
\$30.00	Родина Л. Мазурець,
\$25.00	Ніна Яців.

Відсотки з фонду будуть річно призначатися молодим авторам.

Бажаючих зробити свій вклад у фонд, просимо виписувати чеки на "Moloda Ukraina". На пожертви будуть видані поквитування для звільнення від доходового податку.

Молодь — майбутнє нації !

**Допомагайте молоді
морально й матеріально !**

ПРОПАМ'ЯТНИЙ ФОНД ІМЕНИ ПЕТРА І ОЛЬГИ НЕЛІПІВ

Брати Неліпи — Василь і Григорій — заснували фонд при "Молодії Україні", у пам'ять своїх батьків, світлої пам'яті Петра і Ольги Неліпів, які відійшли у вічність 1985 року. Цей фонд має бути непорушним, а відсотки з нього будуть призначатися на винагороди українській молоді, за визначну діяльність у різних галузях українського життя.

Редакційна колегія журналу матиме за свій обов'язок винагороджувати одумівок і одумівців за успіхи у навченні, в гуртках самодіяльності, за визначну організаційну працю та за успіхи у спорті — на рекомендацію філій ОДУМ-у.

Фонд нараховує \$6,500.00. Склали:

Сини — Василь і Григорій Неліпи з родинами	\$5,000.00
Василь і Людмила Неліпи (У першу річницю смерті батьків)	\$1,000.00
Іван і Мотря Носовенки	\$400.00
Юрій і Олена Лисик у пам'ять своїх батьків	\$100.00

КОНКУРС НА СТАТТІ ПРО ЖИТТЯ В УКРАЇНІ В 1930-ІХ РОКАХ

Щоб одумівська і прихильна до ОДУМ-у молодь близче познайомилася з життям українського народу в Україні в 1930-іх роках, проголошуємо конкурс на найкраще написані статті. Статті мають бути 500 до 2000 слів і мають бути подані джерела. Також мають бути залучені копії уривків із важливіших джерел. Школярі і студенти з України і поза нею теж можуть брати участь. Мова може бути неукраїнська, але переможець отримає тільки половину призначеної нагороди.

Нагороди будуть визначені членами жюрі.

Нагороди є з фонду пам'яті Катерини Мороз. Цей фонд в сумі 10.000 дол. створили: чоловік покійної, тепер уже теж покійний Григорій Мороз і родина.

Жюрі робитиме рішення про зміст, вживання нових джерел і загальну вартість статей. Статті мають бути надіслані на адресу журнала "Молода Україна" до 31-го грудня 1999 р.

СВІТОВИЙ РУХ ГУРТКІВ ПЛЕКАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Чи дійсно це вже світовий рух? Якщо б він не був, то його треба б було створити. Але, на щастя, він вже є! Він вже діє! Він росте і розвивається! А постав він з конечності нашої ситуації як у світі, так і в "незалежній Україні". Всі ми добре знаємо, що українська мова гине у діаспорах і навіть на материкову — рідній Україні. А з мовою гине український народ, де б він не проживав на земній кулі. Гине нація, гине держава, яка мала б називатися українською, а не народу України. Настала остання година пробудитись зі сну цілому шістдесятп'ятьмільйонному українському народові (проф. В. Кубайович), розкиданому по широкому світі і дружно піднести червону калину та розвеселити рідну Матір-Україну. Чи це можливо? Можливо, коли будемо менше говорити, а більше жертвенно діяти, і менше займатись дрібними речами. Жидівська нація у п'ять разів менша від української, але вона сьогодні трясе цілим світом. Чи не навчитись би нам чогось від жидів? Не тому навчитись, щоб трясти світом, але бодай потрясти добре самим собою і прийти до голови по розуму, що тільки в об'єднаній Церкві, що не в 60-ти партіях, не у вислужництві чужому, не в egoїзмі, не в матеріалізмі, не в заздрощах, а в любові і в почутті відповідальності за долю цілого нашого народу, а особливо нашої чудової молоді, ми збудуємо храм, який стане прикладом для цілого світу. А потенціял у нас є великий. Вміймо усувати сміття з наших громад, яке затрує наше життя. Ми ж люди освічені й культурні. Отже, до праці!

Українська Світова Спілка Професійних Учителів (УССПУ) пішла на цей шлях. Вона вже відбула п'ять своїх світових з'їздів. Два перші світові з'їзи відбулись у Філадельфії (Америка), де постала УССПУ. З проголошенням незалежності України три останні з'їзи вже відбулися в Києві, у рідній столиці. Поборюючи всякі труднощі ми, світово, вже досягаємо трохи тисячного членства.

Учителі вчать молодь, тому вони, крім батьків, близькі до неї і краще її розуміють. А вчителі-патріоти ще й вказують шлях для молоді, яким вона повинна йти, щоб бути корисною для свого народу, своєї держави і стати майбутніми провідниками цього народу.

УССПУ під своєю опікою створює мережу Гуртків Плекання Української Мови (ГПУМ) по широкому світі. Вже відбувся перший і дуже успішний світовий з'їзд ГПУМ у Києві в серпні 1997 р. Після цього першого з'їзу українська молодь світу запалилась цією ідеєю, і гуртки ростуть, як гриби по дощі. У самому Києві, під проводом голови філії УССПУ на цілу Україну, визначеного педагога п. Лесі Леонтьєвої, у одному тільки районі, до ГПУМ вписалось біля трьох сот дітей. Заохочуємо до закладання ГПУМ по широкому світі і зголосовуватися на нижеподану адресу. Підготовляємо вже дру-

гий світовий з'їзд ГПУМ в Києві. Він буде багато сильніший. ГПУМ-ці маршуватимуть колонами по Хрещатику, беручи участь у параді свята Незалежності. Готуйтесь, друзі, українські вчителі УССПУ і ГПУМ-ці цілого світу до милої зустрічі в Києві у днях 18–24 серпня 1999 р. Світовий Рух Гуртків Плекання Української Мови (ГПУМ) в поході! Українські громади і установи цілого світу просимо нам допомагати морально і матеріально. Листи висилати на таку адресу:

UWAPE

Att'n: Zynowij Kwit
804 N. Woodstock Street
Philadelphia, PA 19130 U.S.A.

Допомога діаспори

Храм Святого Духа УАПЦ КП
в м. Дніпропетровськ.

("Січеславський край" ч. 2. Січень 1999 р.)

Іконостас Свято-Духівського храму
уфундували Тетяна та Ярослав Романишини.
Зліва настоятель о. Микола Срібняк.

Дезерт Гот Спрінгз,
Каліфорнія, США,
15-го лютого 1999 р.

Дорогі редактори
"Молодої України"!

Ось я нарешті висилаю пе-
редплату (чи післяплату ?). От,
дожився! Таке життя! Нічого не
зробиш!

Щирі вітання всім вам і зичен-
ня здоров'я і сонця !

Дмитро Грушецький.

Нью-Джерзі, США,
13-го березня 1999 р.

Дорогі друзі !

На продовження передплати
висилаю 25 доларів.

Щиро дякую за добре реда-
гованій журнал. Щастя вам Бо-
же !

З привітом

Іван Павленко.

Торонто, Онтаріо.

Дорога редакціє !

Мені було приємно дістати
гратулляції за статтю "Про три
ювілеї", яку Ви помістили в жур-
налі "М. У." за жовтень-грудень
1998 року. Сказано, що стаття
цікава і читачам вона подобаєть-
ся. А це не тільки моя заслуга, а
й Ваша. Буває навіть добра стат-
тя, але кінцевий ефект, все ж та-
ки залежить від оформлення ре-
дакції.

Щиро вас здоровлю і бажаю
виключно добра і щастя.

З пошаною до вас

Ярослав Стех.

Вельмишановний пане
редакторе "Молодої України" !

Дозвольте через Ваш часо-
пис висловити слова щирої вдяч-
ності Товариству Приятелів
України (м. Лондон, Онтаріо),
яке очолює пан Микола Тищен-
ко, за надіслані українські книги,

ЛІСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

газети, журнали, серед яких бу-
ло чимало номерів і "Молодої
України". Книги я передав до
Обласної наукової бібліотеки
міста Запоріжжя, тож вони ста-
нуть у пригоді великому загалу
читачів, активних шанувальників
рідного слова.

Висловлюю також сердечну
подяку пані Ніні Кузьменко (м.
Лондон, Онтаріо) за її увагу і
чуйність до мене особисто. Саме
завдяки п. Ніні я вперше дізнався
про існування Вашого журнала.
А крім того, і зараз підтримую з
нею листовно зв'язок, що дає
можливість постійно обмінювати-
ся інформацією про життя укра-
їнців, знайомитися з життям і
здобутками в різних сферах
сусільного буття української
громади в Канаді.

Хотілося б сподіватися, що
май лист буде надруковано у Ва-
шому журналі, що даст можли-
вість збільшити кількість друзів
серед українців Канади.

З повагою

Олександер Ємець,
журналіст.

Україна. 332800

Запорізька обл., м. Пологи,
вул. Жовтнева, буд. 69, кв. 4.

(з листів до читачів
"Молодої України")

Нью-Джерзі, США,
7-го червня 1999 р.

Дорога пані Валентино!

... Вітаю за ч. 443 та 444 ж.
"М.У." Ваша стаття "І знову я в
Україні!" талановито, цікаво
написана, і фотографії гарні, так
що і мені захотілось в Україну.
Журнали гарно редактовані,
статті цікаві.

Щиро Ваш

Ростислав Василенко.

Шановне товариство, добрі
люді!

Наше прохання до всіх, хто

знав українського поета, про-
заїка, драматурга, перекла-
дача й журналіста Леоніда Пол-
таву.

У квітні 2000 року минає 10
літ, відколи не стало видатного
мистця і широго патріота. Ро-
дина письменника та його шану-
вальники задумали видати книж-
ку про Леоніда Полтаву, до якої
увійшли б спогади, статті, ре-
цензії, відгуки, листи, поезії—
присвяти.

Отож, просимо всіх, хто знав
Леоніда Полтаву, надсилати
спогади про нього на адресу:

Україна, 254214 Київ,
вул. Героїв Дніпра, 59, кв. 129,
Дмитрові Чередниченку.

* * *

Шановний Дмитре Васильович!

Щиро дякую за листа. Шко-
да, що в нашому двадцятому
столітті ще не винайдено ліків
для відмолодження, але Ви ж у
добрих руках, у дочки Лесі Бо-
гуславець-Ткач, отож кріпіться!

Редакція недавно одержала
від Вас СІМ збірників книжок:
"Листи письменників" ч. 1 (один
примірник), ч. 2 і 3 (по два при-
мірники) та ще дві "Силуети".

1994 року Ви нам прислали
першу частину "Листи письмен-
ників" і "Під сонцем Австралії"
(два примірники), про які я зга-
дувала в ч. 429 журнала "Моло-
да Україна".

"Новий обрій" ч. 10 отрима-
но 1997 року. За всі друковані
Ваші праці і за те, що нас не за-
буваєте — вельми вдячні. Ви
зажди в наших серцях і ми Вас
не забуваємо, хоч мало з Вами
листуємося.

Бажаємо Вам лише одного,
а це — міцного здоров'я.

Вітання пані Лесі.

Ще раз всього Вам добро-
го!

З великою повагою

Валентина Родак
(за редакційну колегію).

Св. п. ВІРА ЛІЩИНА

(Торонто, Онтаріо, Канада)

Народилась св. п. Віра Ліщина 15 квітня 1908 р. в родині Михайла Забрудського і Христини (Гресь) в селі Чоробівка, 40 км на південний захід від Полтави, близько міста Кобеляків. Була 2-ю із 7-ми дітей. Батько займався господарством. Був також сільським писарем.

У 1927 році закінчила Педагогічний інститут і три роки вчителювала в селах поблизу рідного села. У 1929 році познайомилася з молодим вчителем Андрієм Ліщиною, що втік сюди з села Ганнівки поблизу Жовтих Вод. Зробив він це тому, що йому загрожувала висилка на північ разом з батьками. Бо того року його батька Митрофана Ліщину розкуркулили, все майно забрали в колгосп і з матір'ю Ганною та чотирма дітьми вивезли у Вологодську область.

У 1930 році св. п. Віра одружилась з Андрієм Ліщиною. У цім же році його звільнili з праці як сина розкуркулених батьків, і молоде подружжя з немовлям на руках виїхало в Донбас. Там учителювали в малих селах Гришинського і Добропільського районів. Народилось ще двоє дітей. Тут їх і застала війна 1941 року, яка принесла багато горя і переживань.

У вересні 1943 р. Віра Ліщина з чоловіком і трьома дітьми та з братом чоловіка Касяном і його дружиною Феодосією залишають рідні землі і їдуть возами на Захід, тікають від більшовиків. Після того, як проїхали 1,500 км — у серпні 1944 року німці в Словаччині забрали коней, а їх разом з іншими втікачами повезли на рабську працю в Німеччину, в Баварію. Там покійна з чоловіком і старшим (14-літнім) сином працювали на фабриці до кінця Другої світової війни, себто до травня 1945 року, коли американці визволили їх від німців.

Опісля три роки Віра Ліщина жила з родиною в таборі (Ді-Пі) для переміщених осіб біля Мюн-

хену. А у червні 1948 року виїжджає з родиною до Канади (в провінцію Альберта) працювати за контрактом на цукрових буряках. Три роки пізніше родина переїжджає до Торонто, де покійна прожила 48 років — до кінця свого трудолюбивого життя. Деякий час працювала на шоколядній фабриці, а опісля — 24 роки навчала в українській суботній школі при катедрі св. Володимира. Під час літа кілька років допомагала влаштовувати і провадити літні табори для дітей на оселі "Київ", поблизу Торонто.

Мала гарний голос. Ще малою дівчиною співала в церковному хорі в Чоробівці. Пізніше співала у церковних хорах в Німеччині і в Канаді. З 1945 року була членом Української Православної Церкви, спочатку в Німеччині, а з 1948 року — в Канаді. Була членом Братства св. Володимира. Любила читати. Цікавилася тим, що відбувається в Україні, листувалася з рідними.

У 1948 році св. п. В. Ліщина свідчила представникам Сенатської комісії США про Великий голод, пляново створений більшовиками в Україні у 1932—1933 роках.

Покійна залишила в глибокому смутку синів Леоніда і Едуарда та дочку Зіну з родинами, невісток Раїсу і Беті та зятя Фреда. Залишила внуків: Віктора Ліщину з дружиною Олею, Тараса Ліщину з дружиною Наталкою, Світлану Щудло з чоловіком Степаном; Лесю Ларсен; залишила внуків — Андрійка, Олександру, Анну й Антона Езекієлс. Залишила правнука Корі Ларсена і правнучку Адріяну Ліщину.

Залишила у смутку братову Феодосію Ліщину в Чікаго та племінника і племінниць з їх родинами в Україні. Залишила сваху Олену Шапку та сватів Щуриків, Диких і Щудлів; кумів Ілю Темертея і Марію Гришин, христеників і хрищениць. Залишила багатьох приятелів і знайомих.

Померла св. п. Віра після півторарічної недуги в четвер, 4-го лютого 1999 року, не доживши двох місяців до 91-го року. Панаходи, при великій кількості присутніх, відправили у похоронному заведенні "Кардинал" 6 і 7 лютого отці Богдан Сенцьо і Василь Макаренко. На другій панаході співав катедральний хор, диригент Нестор Олійник. У понеділок, 8 лютого тіло покійної було перевезено до катедри св. Володимира, де отці Федір Легенюк, Богдан Сенцьо і Василь Макаренко довершили похоронні відправи. Біографічний нарис про покійну подав о. Б. Сенцьо.

Похована св. п. Віра Ліщина на українському цвинтарі св. Володимира в Оквіл, поблизу Торонто, поруч чоловіка Андрія, який упокоївся 1994 р. Над могилою прощальне слово сказали о. Б. Сенцьо і син Леонід.

Після поховання відбулась тризна у Центрі культури св. Володимира, якою провадила внучка покійної Світлана Щудло. На тризні склали співчуття і промовляли о. Ф. Легенюк, Василь Самець (від громади св. Володимира), Павло Макогон (від Братства св. Володимира), Пе-

тро Шкурка (від вчителів при катедрі св. Володимира), Валентина Родак (від ОДУМ-у та одумівських журналів і радіопрограми). Дочка Зіна Езекієлс у пам'ять мами прочитала свій вірш, а від внуків спогадами про бабусю поділилися Тарас Ліщина та Андрій, Анна і Антон Езекієлс.

Подяку отцям, хорові, диригенту, дякові, всім, хто прислав вінки, всім, хто висловив співчуття, всім, хто склав пожертви на Церкву та інші добродійні цілі, і всім, хто допоміг родині в скор-

ботний час відпровадити в останню дорогу маму, бабусю і пра-бабусю, склав син Леонід.

Було зложено на нев'янучий вінок 2,845 доларів (з них 1,980 дол. — на катедру св. Володимира; 250 дол. — на газету "Українські вісті"; 385 дол. — на журнал "Молода Україна"; 230 дол. — на Фонд дітям Чорнобіля).

Хай канадська земля буде св. п. Вірі Ліщині легкою, а пам'ять про неї хай буде завжди між нами.

Леонід Ліщина.

Св. п. ПОЛІНА БОРДЮК (1924 – 1999)

Ділимось сумною вісткою, що упокоїлась св. п. ПОЛІНА БОРДЮК, проживши майже 75 років.

Поліна Бордюк народилась 1924 р. в Україні, на Київщині. Її молоде життя не було легким. Бурхливі роки Другої світової війни розкидали людей в різні кути світу; Поліну, як і інших молодих людей, вивезено на примусову роботу до Німеччини. Після закінчення війни, Поліна з подругами прибула до Канади, в м. Галіфакс, а приїхавши в Торонто, познайомилася із Степаном Бордюком. Створилася родина. 1962 року народився син Тимофій, якого батьки любили й ним дуже тішились. Але життя чоловіка Степана увірвалося через тяжку хворобу і він помер 1972 року. Поліна залишилась сама з

10-тирічним сином. 1993 року син оженився і відійшов від дому на власне господарство.

Св. п. Поліна Бордюк прожила самітньою до кінця свого життя. Похована вона біля свого чоловіка на цвинтарі Парк Лавн у Торонто, 5-го квітня цього року.

Друзі та знайомі під час тризни, на яку їх запросив син Тимофій, зібрали 150 доларів на пресовий фонд журнала "Молода Україна" як нев'янучий вінок на могилу св. п. Поліни Бордюк.

Вічна їй пам'ять!

Іван Корнієнко.

Редакція та адміністрація журнала "Молода Україна" висловлюють Тимофієві Бордюку співчуття з приводу смерті його матері, св. п. Поліни Бордюк.

Нехай канадська земля буде їй легкою.

За пожертву на пресовий фонд "Молodoї Україni" широко дякуємо.

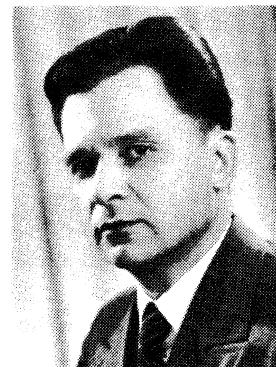
* * *

Родинам Леоніда та Едуарда Ліщин і сестри Зіни, члени ОДУМ-у, ТОП-у та редакційна колегія й адміністрація журнала "Молода Україна" висловлюють найсердечніші співчуття з відходу у Вічність їхньої мами, бабусі і праbabusі, св. п. Віри Ліщини.

Вічна її пам'ять.

За пожертви на пресовий фонд "Молodoї Україni" широко дякуємо (спісок жертвводавців був поданий в ч. 444 ж. "М.У.").

Св. п. ТИМОФІЙ КУМПАН

У четверту сумну річницю нашого найдорожчого мужа, тата, діда й прадіда, св. п. Тимофія Кумпана, який відійшов у Вічність 7-го травня 1995 року в Торонто, складаємо \$100.00 на пресовий фонд журнала "Молода Україна", як нев'янучий вінок на його могилу.

Вічна йому пам'ять.

Дружина Параскевія Кумпан.

Український цвинтар
св. Володимира в Oakville
має ділянки на вічний спочинок.
Дбайливий догляд запевнений.

Легальні права забезпечені
Міністерством провінції Онтаріо.

Коли приходить скорбний час,
звертайтесь за порадою та
доброю обслугою
до Адміністрації.

Ціни помірковані та найнижчі
в околиці Oakville.

Поблизу Дім Культури,
де можете замовити тризни чи
поминки.

За дальшими інформаціями
звертайтесь на число телефону:
(905) 827-1647.

А. Латишко — адміністратор.

З великом сумом повідомляємо, що 3 червня 1999 року відійшов у Вічність
на 46 році життя
ВОЛОДИМИР ХОРОЛЕЦЬ,
член одумівської родини Міннесоти.
Цим висловлюємо глибоке співчуття його матері Ользі та сестрам Лілі і Галі.

Управа філії ОДУМ-у та ТОП-у.

Св. п. ВОЛОДИМИР ХОРОЛЕЦЬ

З червня 1999 року в Міннеаполісі відійшов у Вічність **Володимир Хоролець**, син Михайла і Ольги Хорольців, одумівець, людина багатьох талантів, як та- кож і багатьох мрій та нездійснених прагнень.

Володимир народився 22 червня 1952 року в м. Пассейк, Нью-Джерзі. В 1953 році родина Хорольців переїхала до Міннесоти і оселилася в Міннеаполісі. Батьки були активні в громаді, особливо в місцевому 337 відділі Українського Братського Союзу, де були організаторами. Тому Володя виростав в українському суспільстві, потім в ОДУМ-і та у студентській громаді. Любив працювати в таборі ОДУМ-у, де вчив дітей різних видів спорту, зокрема плаванню, допомагав пізнавати природу. Сам дуже любив жити на лоні природи, захоплювався водним спортом, плаванням каяком по бурхливих річках та підводним плаванням в морях та океанах. Займався та- кож парашутним спортом та вив- чав вогнепальну зброю. Належав до різних спортивних організацій. Закінчивши курси Червоного Хреста, працював як *Life Guard* на озерах Міннесоти. Разом з цим був студентом ROTC універ- ситету Міннесоти, а потім універ- ситету Північної Дакоти.

Після закінчення університет- ських студій вступив добровільно до армії США — *Marine Corps*. В *Quantico, Virginia*, в 1976 році закінчив офіцерську школу і одержав звання лейтенанта морської піхоти. Та його мрію було стати військовим пілотом.

Тому невдовзі поступив на вишкіл до *US Marine Air Force in Penscola, Florida*. Там швидко опанував технікою самостійного керування літаком і старанно готувався до складання іспиту керування літаком та знання пілотної техніки. Та доля не сприяла Володимирові. На великий жаль, в цей важливий момент життя, його спіткало нещастя. Повертаючись вночі до своєї бази, він по- трапив у тяжку автомобільну ка- тастрофу, в якій був покалічений. Він вже не міг літати. Це було переломовим кроком у його житті, що позначилося і на його майбутньому. Він залишив військову службу і деякий час по- дорожував мотоциклом півден- ними штатами Америки. Його душа знову рвалася до природи. Та в цей час тяжко захворів його батько Михайло, якого Володя дуже любив. Він повертається до Міннесоти і йде вчитися на курси парамедиків, а потім — на курси виготовлення зброї (*Gun Smith School*). В 1983 р. помер його батько. Втрата любого батька дуже тяжко вплинула на життя Володимира. Нещасливе перед- часне завершення кар'єри пілота призвело до інших тяжких життє- вих ситуацій, які поступово руй- нували фізичний і душевний стан Володі.

З червня 1999 року переста- ло битися його неспокійне сер- це. Його земне життя закінчило- ся на 46-му році. Залишив Воло- дя у смутку матір Ольгу, сестер — Лілю і Галину, а також багато друзів. Поховали Володимира на військовому цвинтарі *Fort Snel-*

ling National Cemetery з усіма військовими почестями. Вічна йому пам'ять.

А. Л.

* * *

У св. п. **Володимира Хо- ролъця** (упокоївся 3-го червня 1999 р.) замість квітів на свіжу могилу складаю 25 доларів — скромну пожертву на пресовий фонд "Молодої України".

Засмучена мати
Ольга ХОРОЛЕЦЬ.

* * *

Висловлюємо сердечне спів- чуття шановній Ользі Хоролець з доньками Лілею та Галиною з приводу болючої втрати сина й брата, св. п. **Володимира Хо- ролъця**.

Вічна йому пам'ять.

За пожертву на пресовий фонд широ дякуємо.

Редакція та адміністрація
ж. "Молода Україна".

* * *

Поправка

У 442 числі журнала, на 18 сторінці, під рубрикою "На пресовий фонд 'Молодої України'" мало бути написано:

Замість квітів на свіжу могилу св. п. **Віри Носовенко**, поси- лаємо 100 дол. на пресовий фонд журналу "Молода Україна". Чоловікові Миколі, доні Ніті, синові Нікі та всій родині вис- словлюємо глибоке співчуття з приводу болючої втрати. Дорога Віра назавжди залишила добру пам'ять у наших серцях.

Василь та Людмила Неліпи.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"

Іван Корніenko, Торонто, Онт.
(із збірки на нев'януний вінок
св. п. Поліни Бордюк)

Параскевія Кумпан, Торонто, Онт.
(у 4-ту річницю упокоєння
св. п. чоловіка Тимофія)

Павло Глушаниця, Торонто, Онт.
(в пам'ять дружини)

Іван Манько, Ошава, Онт.

Валентина Кіт, Оттава, Онт.
(в пам'ять Віри Ліщини)

Надя Стасів, Торонто, Онт.
(у світлу пам'ять чоловіка Тараса,
у 2-гу річниця його упокоєння)

Ольга Хоролець, Мін., США.
(у св. п. сина Володимира,
який упокоївся 3.06.1999 р.)

Іван Гордієнко, Гамільтон, Онт.

Михайло Качура, Бімзвіл, Онт.

Євген Чижів, Монреаль, Квебек.

А. Хоменко, Пенн., США.

Борис Сідорук, Торонто, Онт.

Василь і Тетяна Шийко, Огайо, США.

Микола Кравченко, Сейнт Катеринс, Онт.

Карло Роговський, Торонто, Онт.

\$150.00

100.00

75.00

50.00

30.00

25.00

25.00

25.00

20.00

15.00

15.00

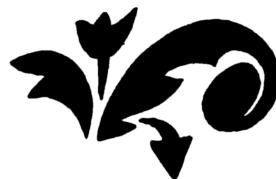
10.00

10.00

10.00

Жертводавцям і прихильникам
"Молодої України" щира подяка.

Редакція та адміністрація "М. У."

ТАБОРИ ТА ЗУСТРІЧ ОДУМ-у США І КАНАДИ

Впродовж багатьох років, починаючи з 1951 року, ОДУМ США і Канади щорічно влаштовує свої зустрічі та табори в різних містах, але найчастіше такі зустрічі та табори відбуваються на власних оселях "Київ" в штаті Нью-Йорк та "Україна" біля Лондону в Канаді.

Цього року табори ОДУМ-у відбуватимуться на оселі "Україна" біля Лондону. Таборовики ночуватимуть в бараках та шаторах. На оселі "Україна" є модерний басейн, спортивні майданчики, великий сучасний дім з кухнею та залями для банкетів та інших імпрез. Через територію оселі протікає річка.

Табір виховників для молоді у віці від 14–18 років буде від 1 до 8 липня; **табір малят** для дітей у віці 3–5 років, у супроводі батьків — від 4 до 10 липня; **відпочинковий табір** для дітей у віці 15–16 років — від 11 до 24 липня; **кобзарський табір** з лекціями гри на бандурі, історії бандури, теорії музики та виконання народніх пісень для дітей і молоді у віці від 7 років і вище буде від 25 липня до 7 серпня, а **спортивний табір** для молоді різного віку відбудеться від 8 до 14 серпня 1999 р. В справі табору бандуристів треба звертатися на адресу:

Bandura Camp "Ukraina",
7067 Beattie Street,
London, ON N6P 1A2,
Canada.
Tel.: (519) 652-3043

а в справі інших таборів — на адресу:

ODUM Camps,
c/o 481 The East Mall,
Etobicoke, ON M9B 4A3,
Canada.
Tel.: (416) 626-5287

Інформації про зустріч ОДУМ-у
США і Канади —
на 4-ій стор. обкладинки.

Осередок св. Володимира при 1280 Dundas St. W.
має до винайму залі на різні імпрези від 50 до 600 осіб
з інтернаціональною кухнею, та з професійними куховарками.
Все приготовляється до Вашого смаку.

Виконуємо замовлення на різні імпрези: весілля, зустрічі, тризни тощо
з дбайливою обслугою.

Приходьте, а ми будемо сердечно Вас вітати.
Або телефонуйте на число:

(905) 847-6477 або (905) 827-1647

Катерина Стефанюк — адміністратор.

Mr. N. Hawrysch 441
16 Indian Road Crescent
Toronto, Ontario
M6P 2E8

МОЛОДА УКРАЇНА

If not delivered please return
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA M6S 4T2

Ціна 6.00 дол.
в США і Канаді

ЗУСТРІЧ ОДУМ-у США І КАНАДИ З УКРАЇНСЬКИМ ГРОМАДЯНСТВОМ, ПРИСВЯЧЕНА 8-ІЙ РІЧНИЦІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

відбудеться від 3-го до 6-го вересня 1999 року в Bloomingdale біля Чікаго в США в Indian Lakes Resort, 250 West Schick Road.

В п'ятницю, 3-го вересня, буде вечірка молоді, в суботу — спортивні змагання, гра в гольф, конференція на тему дальшої долі України та діяспори, а в год. 7:30 вечора — бенкет та забава. В неділю — спільний одумівський обід та концерт о годині 1:30 дня, в якім беруть участь струнний ансамбль, бандуристи, танцювальна група та мистці з України.

З аеропорту O'hare щогодини їде до резорту лімузина. Замовляйте нічліг в Indian Lakes Resort зі знижкою до 15 серпня за телефонами: 1-800-334-3417.

За додатковими інформаціями телефонуйте до Ліди Шкрабець — 773-286-1863 або до Олександри Косогор — 815-356-7739.

Закликаємо молодь та українське громадянство близьких штатів взяти участь в зустрічі ОДУМ-у.

Доїзд на зустріч ОДУМ-у автом: їхати поза Чікаго з Гайвей 53 чи 355, звернути на Lake Street West. Їхати по Lake St. 20 до Bloomingdale Road. Turn left (south) on Bloomingdale Road to Schick Road. Turn right (west) on Schick Road.

SO-USE CREDIT UNION

TORONTO
2265 BLOOR STREET WEST
TORONTO, ONTARIO M6S 1P1
(416) 763-5575 FAX: (416) 761-9604
1-800-322-9274

SO-USE VOICE
(416) 760-9940
1-800-323-2794

INTERNET: www.so-use.com

MISSISSAUGA
26 EGLINTON AVENUE WEST
MISSISSAUGA, ONTARIO L5R 3E7
(905) 568-9890 FAX: (905) 568-9893

ПОВНА ОБСЛУГА

Чекові рахунки
Термінові депозити
Членські картки
Мастер кард

Мортгеджі
Персональні позички
Позички на авта
RRSP, Mutual Funds

Рахунки для новоприбулих
Бізнесові рахунки
Дитячі рахунки
Подорожеві чеки

Приходьте до Кредитової Спілки "СОЮЗ", щоб полагодити всі фінансові потреби.